

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

ע"י תנ"ך תשס"ד

מגילת סתרים

והוא חזיונות ומעשה השם

אשר כתב האדם הגדול בענקים המפוי בכל קצוי ארץ
הרב האלקי חר"פ בוצ"ק נזר החכמה אדמו"ר מו"ה
יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין זצלה"ה
מקאמארנע, בעה"ס היכל הברכה וזהר חי ועוד
בן הגהצה"ק מרן אלכסנדר סנדר
זצלה"ה מקאמארנע

וחזיונות מאת בנו הגהצה"ק המפוי ידיו רב לו בנגלה
ובנסתר כש"ת מוה"ר אליעזר צבי סאפרין זצלה"ה
מקאמארנע בעה"ס דמשק אליעזר, יאיר עינים ועוד

קמר מזימות

אספרה לאחי קצות דרכי אל : מי אני ומה אני ועל מה באתי להאי עלמא שפלה. בשנת תקס"ו, כ"ה שבט, במזל צדק נולדתי, שנת משיח בן-יוסף¹. וזה לי היום שנת תר"ה, י"א אדר-שני, בזה העולם ימים ארבעה-עשר אלף ושתי מאות ואחד ושמונים. ושבתות ששבתתי בזה העולם זה לי שני אלפים וארבעים. ועד כלות השנה, שנת הלכה למשה מסיני, שנת בטוב ירושלים, חסד אמת פחד², יהיו לי ימים ארבעה-עשר אלף ארבע מאות שבעים וששה. ושבתות — שני אלפים חיים³. ועד כ"ה שבט תר"ו, שאז אזכה לימי-בינה, יומא דמשלים ארבעים⁴, יהיו לי ימים ארבעה-עשר אלף שש מאות תשעה-עשר ואזכה לכת"ר תורה⁵. ועתה אספר מגדולת נפשי : מי ומה אני ולמה באתי לזה העולם. והיכן הייתי ובאיזה מקום תלויה בקומת האדם הראשון⁶ לא נמסר רשות עדיין.

בכור הייתי לאבי ומחמת הקיטרוג, שעשה פני הכלב של מקדש שני, שעדיין קליפה זאת לא נתבטלה, שעשה פירוד בכל העולם והיה בו צד הרע של נפשי ומוזה הצד גדולה השנאה עליו⁷, שהוא גרם לי גלגולים עקומים, שאילו היה מתקן נפשי לא הוצרכתי

¹ משיח בן-יוסף = תקס"ו — ² הלכה למשה מסיני = תר"ה ; כטוב ירושלים = תר"ה ; חסד אמת פחד = תר"ה — ³ שני אלפים חיים, כלומר : שני אלפים וששים ושמונה. חיים = ס"ח, — ⁴ אבות ה, כא, — ⁵ השווה התחלה זו אל סיום ספרו „שני זקן“ (לבוש 1851) — ⁶ עיין : רבי חיים וויטאל, שער חגלגולים, הקדמה לא (ירושלים תרע"ב), דף לא, עמ' ב.

לבוא לזה העולם והיה הגאולה לכל ישראל. ומחמת ערבוב וקלקול
 שעשה כלב רע בן טר... אני⁷... גרם חילוף ותמורה אל אבי ומזה
 לא הייתי בזה העולם אלא יותר משנה, כי הוצרכתי לזיכוך יתר.
 ואחר־כך נולדו לאבי האחיות שלנו, נשים צדקניות, ולא היה לאבי
 בן-זכר ולא רציתי לבוא לזה העולם מחמת שעדיין היה המחלוקת
 של פני הכלב קיים. וכשהיה אבי הצדיק אצל מורנו ורבינו הקדוש
 האלקי ישראל מלובלין⁸ ויפצר בו, שיבקש עליו רחמים,
 שיהיה לו בן-זכר, והשיב לו, שבהכרח, אם אגזור שיהיה לך בן־
 זכר כן יהיה, אבל לא תאריך ימים, כי לא יהיה לכם ישיבה אחת
 בעולם. וקיבל אבי על עצמו ומסר לו שם אחד נורא, שיוריד את
 נשמתו, ואמר לו, שיהיה לך בן אור גדול. ותיכף שבאתי אל אמי
 מהעולם העליון אמרתי לה: אמי, החזירי אותי אצלך, כי כך נגזר.
 ונולדתי בשנת משיח בן-יוסף, כ"ה שבט, ועד היום הזוה,
 י"א אדר [שני], צום המן¹¹, שנת זכר מרדכי לעד, שנת
 ברוך מרדכי נביא היהודי¹², ארבעה-עשר אלף רפ"א
 ימים — ועדיין לא תקנתי כל הימים אלא¹³ שבטלתי בהם עבודת
 המלך.

ביום שלישי למילתי נתאכסן בעיר מולדתי סאמבור אחד

עיון להלן ב"מעשה השם", חטא בלב רע ורבעם בן-

מתלמידי מרן האלקי הבעש"ט והיו אצלו הרבה אנשי העיד
 וגם נשים עם ילדיהן כדרך הנהוג בצדיקים שבדודנו לברך את
 ישראל קטן וגדול באהבת גפש ישראל עם הקדוש ובתוך הבאים
 נכנסה גם אמי [עמי] שיברך אותי הצדיק וכשהניח ידו על ראשי
 זעק בקול גדול וקרא בלשון אשכנזי: הוי האט דעד קליינער איין
 מוח גדול ונורא ונשמה נפלאה. ואמי נזדעזעה מאוד מקול הצעקה
 ואמר לה: אל תיראי, כי אור גדול יהיה הילד הזה.

מיום שהייתי בן שתי שנים עד בן חמש שנים השגתי מראות
 נפלאות והשגתי רוח-הקודש ודברתי דברי-נביאות כשישאל איש
 בדבר-אלקים וצפיתי מסוף העולם ועד סופו ממש. ומורי-דודי איש
 האלקים נורא מוהר"ר ד' צבי מוירדיטשוב נתן לי שני
 ראניש בכל שבוע שאספר לו ואשיב לו כל אשר ישאל ממני.
 ודברתי ואמרת ברור ונקי על כל השאלות אשר ישאל ממני
 והמעות חלקתי לצדקה.

מורי-דודי הקדוש נשמתו היתה שורש הרח"ו, משורש הקרוב
 אל נשמת ר' עקיבא, שנתבאר בספר-חזיונות הרח"ו המתחיל
 „אמר לי מורי“. מלבד שאחר-כך על-ידי מעשיו המופלאים עלה
 לכמה מדריגות עוד. וכן נשמת הרב הקדוש מוהר"ר ר' לוי-
 יצחק מבארדיטשוב היתה משם, משורש נשמת הרח"ו.
 ועל שרשים אלו וכיוצא בהם, שעבדו מלך-עליון בהתלהבות
 וייחודים ומסירת-נפש כמעט שלא נמצא בימי התנאים כך. היו
 כמה שבחים, ששיבח מרן האלקי האר"י את נשמת הרח"ו,
 ששרשו היה יקר מאוד, כלול מהרבה נשמות צדיקים וחסידים,

ובשורש זה תלויה הגאולה¹ ודי בזה. וגם נשמת האלקי הקדוש הגאון מוהר"ר ר' חיים בן-עטר² יתה תלויה בזה השורש וגם עליו הרבה שבחים מרן האר"י, אבל לא מזה השורש של ר' עקיבא. ועל כולם מרן אלקי אור שבעת הימים חמדת-ישראל רבינו הקדוש מו"ה ישראל בעש"ט נ"ע היה משם משורש הנ"ל ולא מצד ר' עקיבא, אלא משרשים אחרים קרוב לשורש הנ"ל, כי הוא בעצמו אינן גדול ונורא והוא משופרא דשופריא של נשמת הרח"ו וכלול מקרוב לשורש זה (עיין ספר החזיונות: ולמי כל חמדת ישראל³).

אבי, נשמתו עדן, היה משורש הרמב"ם ז"ל והיה צדיק וחסיד וקדוש וגם היה קרוב לשורש הרא"ה וחרשב"א, אף-על-פי-כן לא זכה לחכמת-האמת על תכליתה, אלא שלבו היה אש שורף לתורה ועבודה במסירת-נפש ונפטר ביחוד של מסירת-נפש של ר' עקיבא מעשרה הרוגי מלכות⁴ צמוד-אש נראה על קברו ערב-שבת אחר חצות עד לב השמים. ובשעה שגופו היה מונח על המטה אמר לו הצדיק הרב מאוה"י⁵, שיתפלל על איזה גזירה לבטלה ונודעו שתי פעמים כמו בחיים, שכך היה דרכו,

עיין מה שכתב על ר' חיים בן-עטר בספרו, נתיב מצוותיך (פרעמישלא תרמ"ד), דף ג, עמ' א: "ורבינו הקדוש, אור החיים" אמר עליו מרן הבעש"ט, שנשמתו מרוח דוד של אצילות ובכל לילה שמע תורה מפי הקדוש-כרוך-הוא... וחיה רוצה שיתקשרו ביחד נפש רוח ויתגלה הנשמה וחיה דאצילות ויהיה הגאולה אמיתות". עיין: שבחי ר' חיים וויטאל, דף כט, עמ' א. — ² השווה: "הקדמה והסכמה" לספרו של אביו, זכרון דברים (לבוכ תרל"א): "ואמר לי מורי הקדוש דודי רבינו צבי מזידיטשוב, שאמר לו רבינו מהר"וי מליובלין בחלום, שהרב סקאמרנא מוהר"א נפטר כמו עשרה הרוגי מלכות ביחוד גפלא ובמסירות-נפש". —

באימה ופחזו . והיה תלמיד מרן אלקי רבינו מלובלין, ששורש נשמתו היה מסוף העולם ועד סופו, שורש משה רבינו ושל מרן האר"י, וזכה לרוח-הקודש, שלא נראה בזמנינו כמוהו וממרן אלקי הב"ע ש"ט ועד ימיו לא היה כל-כך [התגלות] כמו אצלו.

ואני זכיתי לראותו בחג-הפסח. כשהייתי בר שית בסעתי עם אבי לחוג חג-הפסח אצלו וראיתי כמה ענינים נפלאים של רוח-הקודש מדריגות גבוהות ורמות ועבודתו הנפלאה במסירת-נפש אש שלהבת לַהֲבֵת. וביום השני בסדר של ליל-שני אחר סיפור ההגדה לקח הזרוע מן הקערה שלו והושיט לי ושלושה פעמים החזיר ידו הקדושה ולא רצה לתת לי עד שהביט ברוח-הקודש עד שורש נשמתי ונתן לי באימה ויראה כדרכו הקדושה . והבנתי כוונתו בסוד שורש נשמתי זרוע ה' על מי נגלתה . מה למד אסתלק על כל אתוון הכי את עתיד לאסתלק על כל בריין בנין דתסתלק לשמא דיי. ובשלושה יודין אלו יתקיים בך "ירום ונשא ונכה מאד"² דאינן : יברכך, יאר, ישא. ומבואר אצלינו בדרושים, שהוא מוח אורא, אשר משם נמשך רוחא דחיי לעשות לנוקבא כלי לעוררה אל ה... יישיח יייהר שורש נפשי יצחק יהודה יחיא ל משורש האר"י קרוב מאוד לקדוש הזה. וירש זרעך שער אויביו והדרת פני זקן ירא אלקים (גימ' יצחק יהודה יחיא ל²) משורש בניהו ורב המנונא סבא ובנו. ומורי-דודי היה משורש הרח"ו וכעת נתהפך שלמדתי ממנו. ולכן גדולה היתה האהבה מאוד נפש בנפש בינינו. ואם לא הייתי בדור גרוע כזה ואני צריך

לחקן כמה נפשות בלב נשבר ונדכה, הייתי זוכה לכמה מדריגות של מרן האר"י והרבה דחיתי, שאין רצוני אלא לעשות נחת דוח לפני יוצר-בראשית באמת זבלב תמים.

כשהייתי בן שבע בערה בי כאש להבת לחכמת מרן אלקי האר"י ולמדתי כתביו באימה וביראה ובגודל התלהבות וכל דבר הקשה שאלתי את אבי ולמדתי בדוחק ועוני וזכיתי לכמה ענינים נפלאים ומדריגות קדושות. פעם אחת לא היה לי לאכול יותר ממעת לעת ואבי הלך אנה ואנה בטלית ותפילין ופניו בוערות כאש בלימוד שיטה אחת עמוקה וקרא אותי וצלו ולמד אתי שיטת „תני שילא, שלוש מידות בנערה“ בפשט ובסוד והייתי קרוב לבלמוס. ואמר לי אבי: לך אל השכינה ותקח לך לאכול. והייתי מתמיה מאוד, שידעתי, שאותה שכינה לא תתן לי אף על משכון טוב, אך האמנתי בו והלכתי שמה ועמדתי על הפתח וישב שם גוי אחד ואמר לי: בני, רוצה אתה לחם וייש? ונתן לי הכל. וכל רואה היה מתמיה מאוד. ואני מגודל רעבון לא היה לי פנאי להשכיל מה זאת. ואחר-כך אמר לי אבי: ראה בני גודל עוונותיך, שלא זכית לראות את אליהו אלא בלבוש כזה^ה.

וכשהייתי בן י"ב שנה נסע אבי לאונגארן ואני בכיתי שבעה ימים ושבעה לילות והייתי עד קרוב לשגעון, שביקשתי מאתו, שלא יסע, שראיתי הסתלקותו שמה. והיה משיב לי: כך גזרה חכמתו יתברך. וצווה עלי כמה הנהגות ונסע שמה והלך לעולמו כ"א אב שנת ר"ב של"ם בעיר אוהייל שבמדינה הנ"ל. ואחר-כך נתגדלתי אצל מורי-דודי הקדוש, אחי אבי נ"ע, ושם למדתי תורה

ברוח ועוני גדול וכל שמחתי היה מגודל מתיקות הדרושים הנפלאים, שגילה מורי-דודי הקדוש, וגילה לי דברים נפלאים. וכל זה היה, שפעם אחת ראה את מרן הבית-יוסף ואת אבי ביחד וביקשו ממנו, שיקרב אותי לתורה בנגלה ונסתר¹¹ על כן קרב אותי מאוד וסמך ידיו עלי ומסר לי כל שבילי-התורה, שהיה בהשגותיו. אחר-כך עבר עלי איזה זמן מועט, שהיה עלי התגברות גדולה מס' ימ"ש ולא שמרתי את ראות עיני והיו לפני שני דרכים, של גיהנום וגן עדן, ונתעורר הטוב ונכנסתי לבית-הכנסת באיזה יום ביחידות ובכיתי בכיות כמעין המתגבר לפני יוצר-בראשית, שימחול לי, עד שנתעלפתי וקראו לפני¹² ואשלם נחומים לו וכו'. ומהיום ההוא עד היום הזה, עשרים וחמש שנה, לא הסתכלתי ולא ראיתי ראייה בעלמא צורת-אשה ויש לי שמירה מן השמים, שלא תודמן אף במקרה. וחזרתי לעבודת יוצר-בראשית לתורה ותפילה. בן שש-עשרה שנה נשאתי אשה, זיווגי ממש, מבחינת רוח שלי. ומחמת שעדיין לא היה רוח בי היה כמה מקטרגים על זיווג זה ומחמת גדול תשובתי והתמדה בתורה לא עבר זר בנינו, ואחר-כך היו לי כמה מדריגות גדולות של רוח-הקודש גבוהות על-ידי התמדה בתורה ועבודה ובאמת לא הבנתי [אז], שאין זה שלי, כי עדיין מעיקר העבודה הייתי רחוק. ואחר-כך התבוננתי בזה ופרשתי את עצמי מכל וכל דברי עולם הזה. וזה היה בשנת תקפ"ג, בתחילת החודש. והיה לי חדר מיוחד, קר מאוד, שלא נתחמם אפילו פעם

11 עיין: שבחי ר' חיים וויטאל, דף ב, עמ' א. ועיין מה שכתב ב"זוהר ח"י, חלק א, לעסכערג 1875, דף ג, עמ' ב: "סורי ורבי דודי אחי אבי רבי מובהק, שגדלני סנעורי על חיקו וסמך ידיו עלי ושימשתי לפניו מיום היותי בן שש שנה עד היותי בן עשרים ושש — קדושתו ומדריגתו מי יסלל מה שראו עיני ולא ור, כי לא קיבלתי אותו לרבי מובהק עד שהראה לי, שיש לו מדריגות מרן אלקי הקדוש הריב"ש טוב ושכחו מי יסלל". — 12 ישעיה נז, יח. —

אחת בכל ימות-החורף. והיה דרכי לישון שתי שעות במעת-לצות
 והשאר בתורה וגמרא ופוסקים, זוהר, כתבי מרן, כתבי הרמ"ק¹
 ונפילתי מכל הנ"ל והייתי בקטנות גדול יותר משלושה חדשים
 ועמדו עלי הרבה קליפות קשות ורעות לפתות אותי, שאניח מתורת.
 ויותר מכולם היתה לי העצבות שהפילו עלי. ואני לבי חזק כצור
 ולא נהניתי בימים אלו משום דבר אלא מעט מים ולחם בכל יום
 ולא היה לי שום תענוג מתורה ותפילה. והקור קשה מאוד והקליפות
 גברו מאוד והייתי ממש בין שני דרכים בבחירה חפשית. ועברו
 עלי מרורות מפיתויים אלה, יותר מר מאסף מיתות ממש. ואחר
 שהתגברתי על הפיתויים הנ"ל פתאום באמצע היום בלימוד גמרא
 יבמות לשם אל עולם, לקשט השכינה בכל כוחי, נפל עלי אור
 גדול ונתמלא כל הבית אורה באור נפלא בהשראת השכינה. וזה
 לי הפעם הראשון, שטעמתי מעט מאורו יתברך באמת בלי טעות
 וערוב בתענוג נפלא ואור ערב מאוד ומאוד לא יכילהו הרעיון.
 ומשם ואילך נכנסתי בעבודת יוצר-בראשית באור נפלא בלתי שום
 מדריגות וגם לא עבר עלי התגברות מהפיתויים כמאז. ואחר-כך
 נפילתי עוד איזה זמן והבנתי, שצריך אני ליסע אצל הצדיקים,
 שימשיכו עלי אורו יתברך, כי כבר יש לי כלי ומוברר² ונסעתי
 למעוזיביו אל מורי ורבי הרב הקדוש איש אלקים רבינו אברהם-
 יהושע-העשילי. ובימים אלו נולדה לי בתי הצנועה הצדקית

1 חשווה: זוהר חי, בראשית, רף שצה, עמ' א: „ובימי חורפי ישכתי
 ככרידות בימי חורף והקור היה חזק ולא הוחם בית החורף אפילו פעם אחת
 והייתי יושב ולומר מחצות לילה עד אור היום וכמעט לא הייתי מרגיש כלל
 וישכתי בעוני גדול בלתי לחם אפילו לחם צר כמעט לא היה לי ולא הייתי
 מרגיש מרב אור התורה שטעמתי מאורו יתברך והשגתי כל הסדרינות והשגה
 נפלאה לראות את צורות התנא באורו וכל צורתו.“

והחסידה מרת הינדא שדה תחיה. וחזרתי לביתי והיה לי ימים טובים ומאידים מהארות נפלאות. ובתוך כך נסתלק מורי-חמי ז"ל ונשאדתי משתומם, כי מורי-חמי היה צדיק גמור וקדוש, מורי בחסידות ויראה. ונסעתי למורי-דודי בשנת תקפ"ה בסופה וישבתי אצלו שלוש שנים-וגזר עלי, שאעקוד את רידיתי מק"ק פינטשוב וארוד אצלו. וחזרתי לביתי ותאיר עלי מורי-דודי הקדוש אוד נפלא וצח, ימים מאידים ובהידים מאוד באוד נפלא, לא יכלהו הרעיון. ולזה קיבלתי [עלי]: יעבור עלי מה, ארוד אצל הצדיק הזה³. ופעם אחת עמדתי אצלו ואמר, שמדן הב עש"ט הוא עוד הפעם בעולם הזה וגדול יותר באוד הייחודים ממה שהיה בכמה מדריגות ואינו יודע היכן הוא ותמהתי.

שנת תר"ה, טי"ת אדר-שני. נטלתי את ידי ובדכתי [איזה] שבח ולא יכולתי לקום עדיין מחולשת כוחי. ועשיתי וייחדתי ייחוד והתקשרתי בנפש מדן האלקי האר"י ומהרבקות הו נפלה עלי תרדמה וראיתי כמה נפשות ער שנפל עלי אימה ופחד ודעש כדרכי והנראה מהם מעניין שאעלה לגדולה. ועליתי עוד וראיתי את ד' יהושע-ה עשיל דפה וצעקתי ר' יהושע-ה עשיל עד שנשמע הקול לבני-ביתי ואמד לי שהוא בטוב. ושאלתי אותו מפני מה חלק עלי ומאיזה סיבה ואמד לי, שפעם אחת שמע דרשה מאיזה

השווה לבאן דבריו כספרו, גוצר חסד,

ירושלים תרע"ב, דף צד, עמ' א: ואני הצעיר רותי הראשון ואחרון נפשי ולבי הוא רכינו דודי צבי מוידטשוב ממש התקשרות נפש בנפש עד תיום ולא חוצרתי לשלימות נפשי לרב אחר אחר פטירתו אף-על-פי-כן שימשתי שמונה-עשר צדיקים וקיבלתי מהם תורה ויראה ודרכי-השם.

אינש דלא מעליי ומוזה נכנס בו איזה ניצוץ רע והטה לבו לחלוק עלי. ואחר-כך נתקשרתי עמו באהבה וחיבה. ונפל עלי פחד ורעש גדול ונתעבר [בי] והקיצותי.

תר"ה, י"ט אדר-שני. ערב-שבת קודש חלמתי חלום ארוך ובתוכו פירוש על המזמור „יענך ה' ביום צרה“⁴². אימתי יענך, ישגבך שם אלקי יעקב, שיהיה החוזק והעוז שלך בשם אלקי יעקב והוא להשתתף שם-שמים, שם אלקי יעקב, בהצער. ועיקר הצער על בחינות איברים דשכינה המלוכש בהצער הזה. וכשיהיה על דרך זה אז תיכף יענך, וכן על דרך זה פירשו לי כל המזמור. וסוד „ישגבך שם אלקי יעקב“ עולה תתק"ג, שבכל ירידות ומיתות עד חסרון-כיס, שקשה מכולם, בכולם ישתתף שם שמים עליו ואז „ישלח עורך מקודש“ עליו במה שהקדושה תהיה נעזרת ומציון צי"ע⁴³ יסעודך, וכשיהיה על דרך זה „יתן לך כף-כף“, והמשכיל יבין לפרש הכל על דרך זה. והיה לי זה על שביום העבר היה לי צער גדול מגודל דחקי ועניי וירידות והיה לי ביטול-תורה ועבודה גדול מאוד-מאוד. ובפרטות היה לי צער מחסרון-עצים. והיה לי ביום חולשת-דעת גדולה על כל ההתנהגות שנוהג עמי הבורא. ושכחתי שם אלקי, שכל אלו הם הבל וריק לצער עצמי על חסרון-הפרנסה ועל טלטול-הגוף, שאני היום כאן ומחר בקבר ליתן דין וחשבון לפני מלך-עליון ועיקר [הצער היה לי להצטער על חסרון וירידת קודש עליון השכינה], שזה צער, שאין גדול ממנו. וחסרון-עצים הם חסרון צדיק יסוד [עולם] עליון ותפארת. אוי לי ואבוי, שח"ו עוונותי הרבים גרמו לי להפריד הייחוד ולהפריד נפשי מייחוד השכינה, כי אני בדוד פחות ובפרט בעיר⁴³... בין פחותים, שלא נמצא כמוהם, ואיני יכול להחזיר אף

אחד מהם בתשובה, כי מלאי ליצנות כעננים ומזה הוא שעשיתי פירוד בין קודשא בריך הוא ורמזו לי „יענך יי ביום צרה“ ראשי תיבות ציב”י, אשר על ייחוד זה שבחווהו רבנן לדציבי. ואני הפרדתי הייחוד ולזה יש לי חסרון-עצים. והקיצותי ואמרת: ברוך הוא וברוך שמו חי וקיים לעד אמן.

תר”ה. א’ שמיני בלילה, כ”ב אדר-שני, חלמתי, שישבתי במסיבת צדיקים ואמרת תודה דרוש ארוך. והדרוש היה על פ’ „ועברתם את ה’ אלֵקִיכֶם בראש-השנה, כי ראש-השנה בסוד סתר כמבואר ברעיא מהימנא דאיתכסיא סיהרא והוא סוד חסוד, שהסמך מצטרפת לחיים ולדין (כי ח’ ראש תיבת חיים וד’ ראש תיבת דין וגם ח”ס בגימטריא חיים וס”ד בגימ’ דין) וסוד ה”פ חסוד על-דרך זה עולה סתר וסוד חיים דין עולה יקוק אלֵקִיכֶם. שעל-ידי קול-שופר נעשה חסוד דין בסוד קול וחסוד שלום לחסוד ודין מסוד אמת בייחוד הפנים סוד אמת. וברך את לחמך בראש-השנה, שכל מזונותיו של אדם קצובין בראש-השנה. וסוד את לחמך עולה צבאות שעל-ידי שם זה עומדין מזונותיו בנו”ה באמורים מחוברין באלף דצבאות כמבואר בדברי מרן לידועים ושם שחיקת קן לצדיקים בהשפעות מזונות את לחמך ושמות ד’ צבאות כוללים עליונים ותחתונים, שכולם צריכים ברכה והשפעת מזוני כמבואר בדברי מרן על בריאת-העולם באות ב’ בשו”ה עליונים ותחתונים כולם נקראים צבאות כטעם ה’ צבאות עמנו, שגם עמנו יהיה נקרא שמו על סוד ייחוד ברכה ושפע מזוני משגב לנו אלֵקִי יעקב סלה לייחוד פריה ורביה פנים בפנים

אות אלף שיתירה תחתונים על עליונים וזה וברך את לחמך
בסוד אות בית ברכה בשפע מזוני הנשפע בראש-השנה
על-ידי השם צבאות בסוד אמת. ואת מימך — זה יום-הכיפורים,
בסוד מעיין חתום. ואחר-כך חזרתי בי ואמרתי תיכף: ואת מימך —
זה חג הסוכות ושאיבת מים חיים לניסוך ושמחה, כי יום-הכיפורים
נכלל בסוד „את לחמך“, שצריך לאכול בערב יום-הכיפורים לחם
חיצוניות כדי לקבל ביום-הכיפורים [בחינת] לחם פנימיות בסוד
דין חיים, שהוא ה' אלקיכם כולל מזוני וחיים, כי קא
יהיב רחמנא שובע בראש-השנה לחיי קא יהיב¹. וחותרם חיים עד
השלום נגמר ביום הכיפורים והכל תלוי במזוני שובעא. ואת מימך —
בעת שנידונין על המים בחג את מימך ...

והסירותי מחלה מקרבך — זה חיה רעה התלויה במדה המקטרגת
על ישראל, שלא יקטרג, שלא יקטרג. ואחר-כך אמרתי פעמים הרבה,
שלא יקטרג, שלא יקטרג. ואחר-כך אמרתי עוד דבר-תורה וחזרתי
אותו הרבה פעמים, שלא אשכח אותם וסיימתי, שלא יקטרג, שלא
יקטרג הרבה פעמים. ומתוך אלו הדברים הקיצותי והכל נשכח
ממני בעוונותי תיכף שיצאתי לבוא לזה העולם, חוץ מפירוש
הפסוק הנ"ל.

תר"ה. ערב שבת קודש שמיני, כ"ו אדר-שני, ראיתי את מורי-
דודי הקדוש רבינו צבי הולך ושב בבית מדרשו ומתפלל ואמר
לי, שיש לו רשות תמיד לילך לבית-מדרשו להתפלל כמו שהיה
בחיים. ותמהתי איך היה צדיק גדול וקדוש, שיש לו רשות כזה
להיות כמו בחיים. והצצתי בצורתו הקדושה ונתמלאתי עוז ושמחה
על שזכיתי לראות זיו הדרו, כי זה כבר ארבע-עשרה שנה אחר
פטירתו ובדרך הזה, שהוא כמו בחיים. וראיתי אותו כבר לאלפים.

זמזה כל מי שיושב על מקומו אינו עולה לו יפה. כמו שראיתי, שאירע לדודי ר' משה ע"ה⁵² וכן לאחרים, דלא ניחא ליה לצדיק, שישב אחר במקומו. וזה אשר נתחדש, שזה קרוב לחצי שנה שמחבב אותי מאוד ואמר לי, שאשב במקומו והכל בדרך חיבה ואהבה ואף דלא ניחא לי כמו שכבר הארכתי הענין לידדי... אף-על-פי-כן אמר לי, שהוא באין פנים ואהיה מוכרח.

[תר"ה. ליל שביעי של פסח ראיתי צדיק אחד ופניו מאירים כאור השמש ושאלתיו מי הוא ואמר לי מנחם שמו ונתן לי שלום בשמחה רבה נפלאה וגם לי היה שמחה רבה מאוד מראות פניו והקיצותי].

תר"ה. עשרים יום בעומר. הייתי בעיר דוקלא ובאתי שמה באישון לילה ואפילה ולא היה מי שיאסוף אותי הביתה עד שבא בורסקי אחד והכניס אותי לביתו ורציתי להתפלל מעריב ולספור ספירת-העומר ולא יכולתי שם והלכתי לבית-המדרש דשם והתפללתי והבנתי מזאת הסיבה ענין ירידת השכינה וצערה בעמדה בשוק של בורסקי ובכיתי הרבה בכיות לפני ארון כל על צער-השכינה⁵³ ומרוב צערי נתעלפתי וישנתי מעט וראיתי במראה אור וזיו גדול כדמיון בתולה מקושטה ואורה מבהיק ולא זכיתי לראות הפנים. ויותר אין לרשום. והיה אורה יותר מאור השמש בצהרים.

תר"ן. בראש-השנה ביום א' עשיתי כמה פעולות בשביל כללות

[ישראל] שבמדינת רוסיה והכנעתי את השר שלהם ומגורל הקיטרוג היה לי מה שהיה. ביום שני ואני עשיתי את שלי ובלילה ראיתי את השר הנ"ל בחרב שלופה ורצה להרוג אותי, שאם לא אניחנו... והבטחתיו שאניח אותו. ואחר־כך ראיתי שרו של אדום והבטיח לי, שלא יעשה שום דבר רע משום גזירה וברכתי עליו ברכה, שמברכין על המלך והקיצותי. וכן היה, שנתבטלו כל הגזירות שעל היהודים שבארץ.

במצוות שילוח הקן שקיימתי איתא במדרש: [מה שכתב] ? והבנים תקח לך, שיהיה לך בנין.¹⁵

תר"ז. בראש־השנה, ליל א, חלמתי חלום ארוך וראיתי שיש עלי דינים [ואחר־כך ראיתי, שאני הולך בשערות על ראשי ואמרת בלבי, שבוודאי אלו השערות מורין על דינים] קשים, רחמנא ליצלן, וביום מסרתי נפשי והתפללתי בשמחה רבה. וכשהגביהו את ספר־התורה נראה לי הפסוק "וראית אותה ונאספת אל עמך" ולא השגחתי [כלל] על זה והתפללתי תפילת־מוסף באור צח. ובליל שני חלמתי, שנתגלה הכתר עליון ברחמיו ונמתקו הדינים. והרב בית יוסף היה מליץ טוב בערי ונשאר רק גניבה וגם זה נמתק ונגנב רק סכין וכף כסף.⁵⁷

תר"ז. שבת שובה. ביום הייתי בחלומי בארץ הקדושה ובהרבה ימים ראיתי את תלמידי מורי הצדיק מו"ה יוסף צבי והצדיק מו"ה ר' משה אבלי ואת ר' ישראל בער וכולם מנשקין אותי בשמחה.

¹⁵ והשאר נשחק בכוונה באופן שלא יוכלו לקראי

תר"ז. כ"ח תשרי, במוצאי־שבת, ראיתי את מורי־דודי והקפיד עלי, שאיני אומר איזה דבר משמו בשעה שאני אומר הדרוש בעת רצון. שנת יהי' גואל ישראל, ליל שבת קודש פ' נח, ד' חשוון, חלמתי חלום ארוך, אבל לא היה בנפות וצחות אלא בערבוביה ואחר־כך עליתי בנכות גדול וראיתי את דודי הצדיק מו"ה ר' בעריש זי"ע וידעתי שאני בחלום. וראיתי את נפשו ואחר־כך הלכתי למקום אחר וראיתי את דודי הנ"ל והייתי סבור, שאני בהקיץ והייתי כך בנכות גדול במחשבה ברורה. ואמרתי בלבי איזה נכות יש בידי, שאני רואה נשמות הצדיקים בהקיץ בלי זעזוע ומגודל השמחה שהיתה לי נתמלאתי אור על הזכות הזו ונטלתי את ידו ונשקתי אותה וברכתי ברכת שהחיינו בשמחה ונהניתי מאור על המראה הזה ואמרתי לו: ימחול לי אדוני על החיבוק ונישוק, שאני מחבק ומנשק אותו ואני מלובש בחומר בשר ודם ומעלתו מלובש באור זך ואין מן המוסר כל־כך ליקרב לאור זך כזה בלבוש עכור. ושחק עלי. ואחר־כך התחלתי לבקש מלפניו ולהפציר לו בתחנונים וביקשתי הרבה ואמרתי לו: יאמר לי הארון ויגלה לי על מה באתי להאי עלמא ומה פגמתי ומה חסרתי והיכן מקומי בגן־עדן ויגלה לי גדולת נפשי, אם ח"ו לא נדחיתי מגדולתי. וחבקתי אותו ונשקתי לו והרביתי עליו הפצרות ובקשות הרבה ולא רצה להשיב לי, כי לא היה לו רשות. וכשראיתי שאין מועיל כל הפצרות שאלתי ממנו ואמרתי לו: על כל פנים יגלה לי אדוני מגדולת חידושי תורתו, אם הם מקובלים למעלה לפני אדון כל, ובפרט על ספרי „אוצר החיים“ על המצוות ועל מה שכתבתי שם במצות רע"ה מענין פ"ה דע"ק וחידוש מעשה בראשית. ויקם על רגליו בזעזוע גדול ובפחד ואמר: התורה, התורה (הרבה פעמים). וירם ימינו על שמאלו בפחד ואמר: התורה שלך והחידושים שלך בכל המתיבתו.

עוסקים בהם ונתמלאתי שמחה לאין שיעור וערך¹⁶ והקיצותי...

שנת תר"ז. ליל ראש־חודש חשון אמרתי פיוט. הושענא סוכת שלם בבכייה רבה וגדולה והקיצותי וישנתי שנית וראיתי בחלומי, שעתה ראש־השנה והחזון התחיל לומר בקול: מי ינוח עד מי ישפל ומי ירום. והבנתי שעדיין יש עלי גלות לקבל ואחר־כך יתרום קרני...

שנת תר"ז. ליל שבת קודש, כ"ה חשון, חלמתי, שראיתי את חברי החסיד יהושע מבראד ושכחתי אם הוא בחיים בעולם הזה או כבר הוא בעולם העליון. ושאלתי אותו בגודל תשוקה: אמור לי, אחי חביבי, מאין באת? והשיב לי: מעולם עליון. ושאלתי אותו עוד בגודל תשוקה: אמור לי, אחי, מה אני בעולם עליון? והשיב: בטוב ובחשיבות גדול. ואחר־כך שאלתי אותו עוד, שבשבוע שעבר היה לי כעס גדול על אשתי, שציערה אותי מאוד ונסתלקו ממני אורות ונשמות ומלאכים ההולכים עמי קרוב לשני ימים, האם היה על־ידי זה היוק גדול למעלה? ולא השיב לי על זה כלום. ואמרתי לו בחיבוק ונישוק: אל תחשביני, שאני שואל אותך דברים כאלה מפני שאני רוצה להיות רב או רבי, אלא שאני משתוקק להיות חלקי בה' אלקי ישראל עם ישראל. והשיב לי הכל טוב והקיצותי.

שנת תר"ז. בחודש שבט חלמתי, שראיתי ספר־תורה ובין כל פסוק היה מלא רוזן נפלאים, סודות רמות, ועמדתי עם מודי ורבי דודי רבינו צבי זי"ע והראה לי ספר הזה ואמר לי, שהוא ספדי, שכתבתי לי בתורתי וחידושי שחדשתי. פעמים רבות ראיתי, שאני מניח תפילין, סימן לגדול גדולת־ישראל¹⁷.

¹⁶ עיין טה שכתב ב"אוצר החיים" על פרשת בהר (דף רנט, עמ' ב): "והראני בחלום הלילה, שכל דרושים אלו נתקבלו בגן עדן לפני הצדיקים". — 17 עיין: ברכות נו, א: המניח תפילין בחלום יצפה לגדולה.

שנת תר"ז, י"ב אדר. ראיתי, שהוא יום כיפורים ועשיתי תשובה ככוונה גדולה מעומקא דלבא מאוד ואחר-כך התפללתי תפילת-מוסף ואמרתי סדר עבודה ונפלתי על פני בפישוט ידיים ורגלים בעת אמירת „והכהנים" ועשיתי תשובה גדולה והקיצותי סימן שנמחלו עוונותי.

שנת תר"ז. שבת קודש, ח"י אדר, ראיתי כמה נשמות שעוררו על ספרי „אוצר החיים", על תרי"ג מצוות, שלא אכתוב עוד לגלות כל-כך סודות. והראו לי את ספרי וטענו על כמה דברים שיש בו ואמרתי להם: תהלה לאל כבר בארתי על כמה מצוות עד פ' בהר והרי יש בו טעמים נפלאים אמיתיים והודו לי, שהוא אמיתי, אבל על כל זאת לא אכתוב עוד. ואמרתי כשיזכני ה' בחיים בוודאי אכתוב, כי אנו מצווים ועומדים לידע טעמי-המצוות ואחר-כך זכיתי וראיתי איזה ניצוץ אליהו וז"ל וביקשתי ממנו: אדוני, נא יתן לי שלום. ונתן לי שלום ונתמלאתי שמחה מאוד ופגעתי בכמה נשמות ואמרתי להם: אני זכיתי, שאליהו נתן לי שלום. והקיצותי. במוצאי-שבת ראיתי אריה נאה ומאויים מאוד, סימן למלכות ושנתקבלו תפילותי על-ידי אריה של מעלה.

תר"ז. יום א' דסליחות בסופו חלמתי, שעלה עמוד-השחר והנחתי תפילין שני זוגות כמנהגי בשמחה גדולה מאוד, לא תשיגני בהקיץ שמחה כל-כך, סימן שאעלה למנוחה ולגדולה. וקמתי ואמרתי סליחות בציבור וקודם התפילה הנחתי את עצמי לישון מעט וחלמתי עוד, שהנחתי תפילין, סימן שבמהרה אעלה לגדולה ולנחת ולשמחה ... ראיתי את הרב ר' מרדכי מדרא הביטש ונשבעתי לו בחלום, שששרה שנים לא אהיה בדראהביטש אם לא בהכרח גדול לנסוע

דרך שם לאיזה מקום או ללון בהכרח גדול וגם זה לי ספק, כי מתחילה היתה השבועה בסתם על עשר שנים, שלא אהיה שם, אך אחר־כך אמרתי: אם לא בהכרח גדול כנ"ל. ואפשר זה הסיוס היה מהדברים בטלים ולכן אסור לי כעת לנסוע עשר שנים לעיר הנ"ל. ופלא בעיני כל הענין הזה...

ראיתי את מורי והיה לו תרעומות על מו"ה זאב דפה"ק הנקבר בירושלים מחמת הידוע. וטענתי הרבה בעבורו לטובה וגם את ר' זאב ראיתי באותו הפעם וביקש כנ"ל. אחר שמחת־תורה בכל השבוע ראיתי את מורי.

תר"ח. יום ב', ג' חשון, ראיתי, שהוא ערב יום־כיפורים קרוב ללילה והלכתי והוצאתי ספר־תורה מכתיבת קדוש אחד וחבקתי אותו ונשקתי אותו ואמרתי "אור זרוע לצדיק" וכוונתי לתקן הניצוצין כידוע והיה נראה לי, שיום־כיפורים זה חל בשבת והתחלתי לאמור עם הספר והוא לי לסימן טוב, שתקנתי איזה ניצוצין בוודאי. ועוד הראו לי, שנפטר הרב ידידי מו"ה יהודה־צבי מראזדיל ותקן הכל וגם הרבה ניצוצין במותו. אשרי חלקו שכוון בייחוד אור זרוע לצדיק הנ"ל בסוד י"ג מלואין כשמות⁶⁴ ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כידוע שעולין תשנ"ד ובוה יצאה נשמתו בטהרה ובייחוד...

שנת תר"ט. בחול־המועד דסוכות ראיתי לבנה מאירה מאוד וראיתי שנלקה הלבנה הרבה ואמרתי, שזה סימן רע לישמעאלים... י"ד תמוז ביום ראיתי לולב ואמרו לי, שאין לי אלא לב אחד לאבי שבשמים⁶⁵ וגם אמרו לי, שיש בנשמתי איזה ניצוץ מנשמת התנא

ר' ב' ולזה כל הנוגע בי ענוש יענש ומזה הניצוץ נפשי בערה להשיג סודות התורה והייתי תלמיד רשב"י ותלמיד מרן האד"י ותלמיד מרן הבעש"ט עד רע"י, שאני בדור חושך [כזה] נבזה וחדל-אישים יצחק יהודה יחיאל. ואמרו לי, שגם ר' ב' התנא היה מניח תפילין קודש מימין המוח וכן כל תלמידי רשב"י היו מגיחין כמנהגו. וכן אמר [לי] מורי-דודי בחלום הלילה, שבעולם העליון ראה, שכמה רבבות עולמות תלויים בתפילין שהן קודש מימין המוח וכן ראוי לנהוג. ובעיר זידיטשוב...

שנת תר"ז. עדב שבת קודש ויחי חלמתי בשינת צהרים. שהתפללתי תפילת נעילה ותהלה לאל נמחקו הדינים ונתבטלה הגזירה והתעניתי עד הלילה.

שנת תר"ץ.⁶ ליל ה', ט' אדר, ראיתי צורת הרב מבעל זא שיחיה ואחר-כך צורת הרב מראזדיל⁷ וראיתי, שיושב על הקרקע ואמר, שמתאבל על מיתת איזה קרובו ואחר-כך נתן לי מעות ואמר, שאמחול הכל ו...איני יודע פתרונו.

שנת תר"י. ג' בא, ב' שבט, חלמתי, שנפלו שני שני ביחד ופתרונו אמרו לי, שיעקרו מן שונאי שנים ביום אחד ביחד.

תר"י.⁸ ליל מוצאי-שבת, י"ט אדר, ראיתי, שהביאו לי מלבוש של מרן הבעש"ט זי"ע וסיפרו מזה מופת ופלא, שעשה מרן בעת לבשו המלבוש הזה, ונשכח ממני. ולקחתי המלבוש ושמחתי עליו כעל כל הון. ופתרונו, שבעת שאמרתי הדרוש בסעודה שלישית היו

אצלי כמה אורות ונשמות ומלאכים והיה בתוכם איזה נשמה מניצוצי-נשמות דתלמידי מרן.

בליל ג', כ"א אדר, ראיתי את מורי רבינו נפת לי מראפשיך זי"ע ודברתי עמו הרבה ענינים ואחר-כך שאלתי אותו: מפני מה זכיתי לראות נשמות בהקיץ ממש? ואמר משכר שבת ואורו, שהיה לנו שבת מאידה באור נפלא.

תר"י. ב' ניסן, ליל ו', היה ליט"ו ולמדתי בתורה עד חצות וסיימתי טור הלכות פסח והלכתי לישון וחלמתי בחזותא דלילה, שראיתי את רבינו אלימלך מליזענסק וחיבב אותי מאוד. ואמרו לי, שמקום מרן אלקי הבעש"ט הוא אינו רחוק מרבינו הנ"ל. ומגודל התשוקה לראות פני מרן הקדוש הלכתי במרוצה לדירתו ועמדתי בבית החיצון ואמרו לי, שהוא עומד ומתפלל בבית הפנימי ואחר-כך פתח את הדלת הבית וזכיתי וראיתי זיו צורת מרן הבעש"ט זי"ע ומגודל השמחה והפחד שהיה לי לא זזתי ממקומי והוא הלך אצלי ואמר לי שלום עליכם בפנים שוחקות והיה לי הרבה שעשועים וצורתו נחקק במוחי ועומד לפני ואפשר שזכיתי לזה על שעשיתי ביום צדקה [כראוי] וכנכון.

אין. בן-דוד בא עד שיבוקש דג לחולה ולא ימצא. תרין משיחין משיח בן-דוד בארצות המערב ומשיח בן-יוסף — — משיח בן-דוד לגאול השכינה עם כל בירורי הניצוצין דמלכין קדמאין דאתדעכו מששת ימי בראשית, משיח בן-יוסף לגאול גלגולי-נשמות, שנפלו על-ידי חטאים ופשעים ומרדים ונתגלגלו בדומם, צומח, חי, מדבר. ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך. חולה משיח בן-יוסף, מחוץ מפשעינו, להעלות נשמות

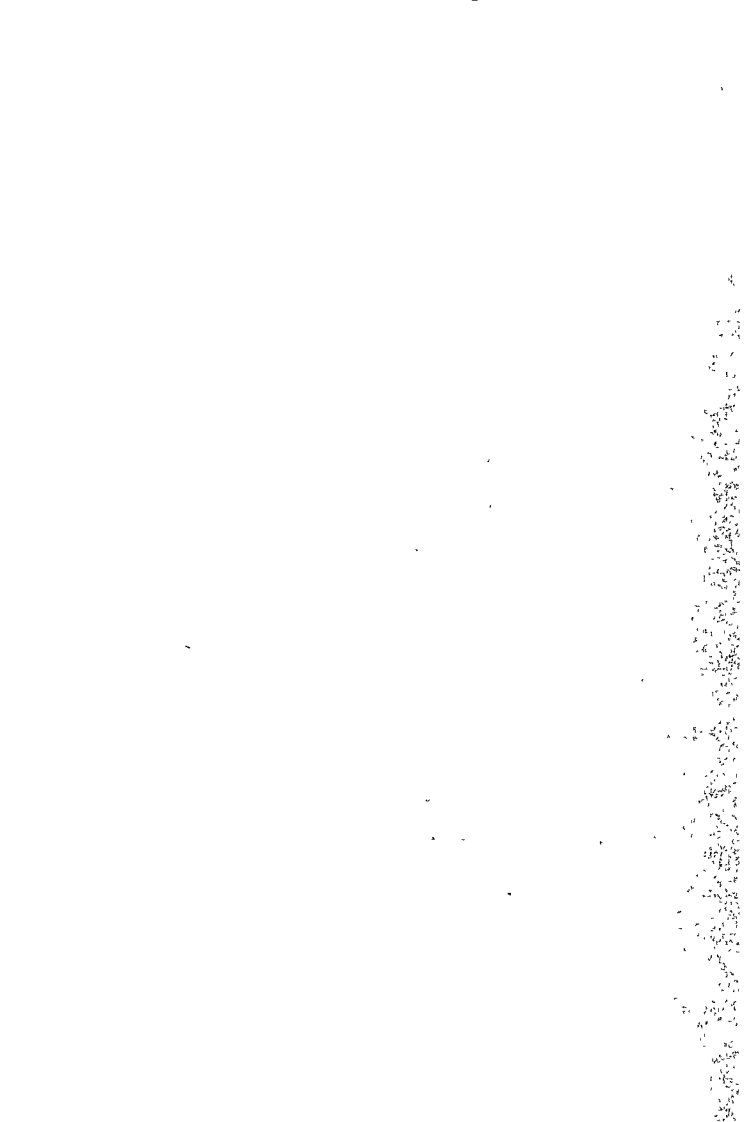
ולהחזירם, לקבל עליו גלות על נשמות הצדיקים המגולגלים בדגים⁴⁷ ונתקלקלו לתקנם ומוזה לא נמצא דגים במקומן ולא יאורות ובריכות של דגים אפילו הנמצאים תיכף מתקלקלים ומסתלקים בגלות. ויסורין מכפרין על גלגולי הצדיקים, שלא יצטרכו להתגלגל ויתעלו הצדיקים.

שנת תרי"ג. ערב ראש-השנה, אחר שאמרתי הסליחות בכוונה גדולה שכבתי מעט לישון וראיתי את מורי-דודי ז"ל ושעשעתי עמו לערך שעה ואמר לי, שבשעה זאת - - - ולא ידעתי פירושו וחענין, כי הוא רחוק, אף-על-פי-כן רשמתי אותו.

שנת תרט"ו. כ"ג אדר ראיתי את מרן אלקי הבעש"ט ומגודל הפחד לא יכולתי לזוז ממקומי והלך הוא ונתן לי שלום ונתן לי ספר אחד שאעיין בו וביקשתי ממנו, שיהיה שלום בעירי, שיתעורר לבבם ליראה. זאחר-כך שאלתי ממנו בהדבה בקשות, שיורה לי איזה דרך והנהגה [טובה] ישתק ולא ענה לי שום דבר.

שנת תרי"ח. חשון. ראיתי זוהר-השמש שנלקה ואמרו לי, שזה השמש מסיטרא דנוקבא וראיתי עוד שמש וגם היא נלקה וחשך העולם בעדי... וראיתי לבנה מאירה...

תרי"ח. ליל ג' דחנוכה ראיתי כוכב מאיר מאוד והלבנה נלקה וחזרה להאיר וגם אמרו לי: בני-ישראל הם נו"ה דדוכרא ובנים אתם הם נו"ה דנוקבא.

מ ע ש ט ה ש ט ס

ועתה אכתוב מעשה ט' כי רצה היא שטשו כלדיקים שמזמטט

סיפר לי מורי-חמי ר' אברהם-מרדכי מפינטשוב (ומעיד אני עליו, שלא היה משנה בעד כל חללי דעלמא), שסיפר לו זקן אחד איש צדיק ואמר לו: בני, בפעם אחת הלכתי עם מרן הבעש"ט למקוה בלילה והיה שוחה הרבה זמן בתוך המקוה. ואמרתי לו: רבינו, הלא הנר הולך וכובה! והשיב לי בזה הלשון: דארנע, נעם א צאפין פין דעם דאר אין צינד איהם אהן. מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לצאפין וידלוק. ופירושו בלשון-הקודש: שוטה, קח את הגליל המחובר על-פי הגג בימי הקור והדליק אותו. ואמר אותו הזקן, שהיה דולק והולך עד שהוליך את מרן אלקי לביתו. וכאשר באנו לביתו, שהיה שם נר דולק, נשאר מעט מים בידו, שנפטר מחום האור שדלק. עד כאן שמעתי ממורי-חמי. ותאמינו אחי בזה ובכל המעשיות שהם אמת כמו ה' אלקיכם אמת.

סיפר לי מורי-חמי, כי בעת נסיעתו יותר משתי שנים לשימוש-צדיקים היה גם אצל נכד מרן אלקי הבעש"ט והוא הרב בעל "דגל מחנה אפרים". ופעם אמר לו: בוא ואספר לך דבר-חכמה מזקיני - והוא: בעיר מעזיביז היה עשיר מופלג והיה חולק על זקיני הבעש"ט כדרך הפתאים בני-הכסילים, שחולקין על הצדיקים. פעם אחת בליל-פסח אירע לו סיבה רעה, רחמנא ליצלן.

שלקחו הערלים פגר אחד והניחו אותו בחצר בית העשיר הנ"ל להמציא עליו עלילות-שוא, שהוא הרג אותו לצורך אפססה, כמו שהוא דרך הרשעים הערלים בימים הקדמונים (וגם בזמנינו). והיה דרך הרשעים האלה להושיב שומרים מעת שהניחו אותו—לדאות לבל ילך שום אדם מהבית הזה ומשא על כתפיו ואחר-כך היו נופלים על אנשי הבית ועל שאר היהודים והרגו וחמסו על לא חמס בכפיהם (ידאה ה' בעני ישראל וירחם). ויהי כאשר הלכה אשת הנגיד הנ"ל לחצרה מצאה הפגר הנ"ל ומרוב הצער והפחד נתעלפה עד שבדוב עמל ויגיעה השיבו את נפשה וצעקה ובכתה והכתה על ראשה וסיפרה לבעלה מהעלילה שיש להם מהפוחזים הרשעים, שהניחו פגר אחד בחצרם ובוראי יבואו מיד ויפלו עליהם לצנותם ביסורים קשים ומדים ולהמיתם על חינם כדרכם. ומרוב הצער והפחד שהיה להם אמרה לבעלה, שילך אל הצדיק ויושיע לנו. אמר לה: איך אלך ואני חולק עליו? אמרה לו: לך אליו, כי הוא צדיק ולא יקום ולא יטור. והלך אל מרן אדוני אבי זקיני בבכיה רבה וסיפר לו כל המעשה, שהוא בסכנה גדולה. ואמר לי אדוני אבי זקיני: אפרים, נכדי חביבי, קח המטה ולך עם האיש הזה אל ביתו ואמור אל הפגר, שאדוני אבי זקיני שלח אותי אליך, שתעמוד תיכף ומיד ותלך עמי. והלכתי עמו ואמרתי אל הפגר כנ"ל ומיד עמד הפגר על רגליו והלך עם המטה בירו עמי אל אדוני אבי זקיני והושיב אותו אדוני אבי זקיני על מטת הסבו. ואחר-כך נפלו הפוחזים על בית הנגיד ולא מצאו מאומה ומחמת שהיה מרן אלקי מסורסם גם בין הערילים לאיש-מופת נגמר ביניהם, שילכו לחפש גם בבית אדוני אבי זקיני ולקח אדוני אבי זקיני את הכובע מאחי ברוך שיחיה, שהיה בעת ההיא עוד קטן בשנים, והניח אותו על ראש הפגר ונתן בירו, הגדה" ואמר לו: "ברים!" והתחיל להתנועע

אנה ואנה ולצעוק בקיל גדול מתוך ההגדה, אך בלי חיתוך דברים, וכשבאו הפוחזים ויבקשו ויחפשו בכל הבית ולא מצאו את הפגר, כי לא הכירו אותו, כי עשה תנועות גדולות בקולות גדולים כדרך החי. והלכו הערלים לדרכם. ואחר-כך שלח אדוני אבי זקוני להנגיד הנ"ל לאמור: קח את הפגר וקבור אותו וכן עשה. עד כאן שמע א' מורי-חמי ז"ל מהצדיק הנ"ל, נכד הבעש"ט ז"ל, והוא בעצמו היה בעל המעשה. ויתר הרברים שמעתי ממורי-חמי, ששמע מאחרים, שבשנה השנית התחברו הפעם לעשות מעשה רשע כזו להתנפל על ישראל בעלילת-דם ובתוכם היה כומר אחד שונא-ישראל ובעת אפיית המצות הלך ה' בע"ש"ט אל הכומר ויתהלך עמו אנה ואנה ויאמר לו: למה אתה רוצה לעשות כזאת לעם קרוי, לשפוך דמם כמים על חנם בעלילות-שוא ונבזה? וכי אינך יודע, שאני בעולם ואני יודע כל מסתריך שעשית ואשר אתה רוצה לעשות וכי גם בשנה שעברה לא הצלחת במעשיך, שהנחת פגר בבית ד' ליפא הנגיד ואני החייתי אותו לשעה ואתה בעצמך דאית אותו יושב לדרגלי בקצה המטה ולא הכרתו? ואז הורה לו הכומר, שבעצתו השליכו בשנה העברה את הפגר בחצר הנגיד הנ"ל וגם עתה כבר הכין פגר אחר להניחו בתוך בית יהודי להעליל עליו גם כן בפסח הזה ונשבע לו הכומר, שלא יעשה עוד כזה לישראל לעולם. ואחר זה הלך מרן אלקי לחוג את חג המצות בדיצה ובשמחה.

סיפר לי מורי-חמי מה שסיפר לו רבינו אור שבעת הימים מו"ה ר' יחיאל מיכל, תלמיד מרן, שפעם [אחת] הלך הוא ושני תלמידים עם מרן בשדה והגיע שעת המנחה ואמרו לו: אין לנו מים לנטילת-הידיים לצורך התפילה. ולקח מרן המטה והכה בארץ

ונבקע שם מעיין אחד וגטלו ידיהם והתפללו. ועד היום קוראין אותו הערלים „בעל-שמסקי קערוניצע“.

סיפרו לי מגידי-אמת, שתלמידו הקדוש רבינו הכהן הגדול יעקב-יוסף אמר: הלואי שאדויח בכל מעשי הטובים בעולם-הבא⁵ מה שהדויח מודי מרן האלקי הבעש"ט בעת עישון הלילקע ציבעך, כי בכל תנועה ותנועה הוא מיחד ייחודים נוראים ולא הזינו אבר קטן בלתי ייחודים. ורוב קדושתו מי ימלל ומי ידבר ומי יערוך.

סיפר לי מודי-דודי רבינו צבי מזידיטשוב, שפעם אחת באה אשה אחת למרן, שיתן לה קמיע לרפואה מאיזה מחלה. ואמר לה מרן, שבאם תתן לו סך חמישים אדומים אזי יתן לה קמיע. ונסעה האשה לביתה ומכרה את כל אשר לה ולא היה לה רק שלושים אדומים. ונסעה אל מרן ואמרה לו, שאין לה רק שלושים אדומים ולא רצה ליתן לה הקמיע. אז נסעה האשה אל הועד של ארבע ארצות (והראש היה אז הגאון ר' דוד מאוסטרא), שיקבצו בשבילה עוד עשרים אדומים, שתתן להצדיק. וכששמעו דברי האשה נתמלאו חימה ויחר אפם עד מאוד ושלחו אליו, שיעמוד תיכף לפניהם לדין-תודה. ונסע מרן אלקי אצלם. וכשבא לשם עמד על הפתח ועישן הפיפא עד שנתמלא הבית עשן ולא היה כוח בשום אחד מהם לפתוח פיו מאימת השכינה, שנפלה עליהם מאוד ומאוד. אחד-כך הלך מרן להגאון ר' דוד הנ"ל ואמר לו: דוד, דוד, בוא ואראך שמים חדשים וארץ חדשה שבדאתי בעישון הפיפא הזאת, בייחודים שעשיתי בעת הזאת, והראה לו

ונתעלה הר"ר דוד הנ"ל וכשהקיץ אמר לחבריו: מיט גאט אליין טשעפיט גישט. תאמינו לי שאין זה איש כלל וכלל. והאשה הנ"ל מגודל תשוקתה לתת להצדיק הקדוש כרצונו נתעשרה עושר רב על-ידי גס ופלא גדול. וזה היה גם כן כוונת הקדוש, וכותו יגן עלינו, אמן.

פעם אחת נסע מרן אלקי מבראד והרב הגאון מו"ה ר' חיים כהן מלבוב לק"ק בראד ופגעו זה בזה. ואמר הרב למרן: ישראל, אומרים עליך, שיש לך רוח-הקודש. ואמר לו זאת בדרך שחוק. והשיב לו מרן: למה אדוני משחק? הלא בספרים איתא, שמי שאומר „אתה חונן" בשבת ידאג כל השבוע⁶ ומה זה שאדוני משחק? ומזה לא ידע שום בריה בעולם, שאירע כן להרב בשבת זו. ועמד ונשקו על ראשו.

סיפר [לי] מורי-חמי הצדיק, שפעם אחת בעת שישב מרן אלקי עם חברו הידוע, שלמדו שניהם עם הנביא אחיה השילוני (כי שורש מרן אלקי הבעש"ט ומרן האד"י כולם משורש הרשב"י, שהוא שורש אחיה השילוני) וכולם באו לתקן חטא כלב רע, ירבעם בן-נבט הרע שהיה בו אחר שחטא הרע של נשמת משיח בן-יוסף. ועל אלו הקדושים שבכל דור ודור היה כלב רע פני הכלב של בית שני, שעמד לחלוק עליהם ולצער אותם כמו שעשה פני הכלב שבדורינו, שקלקל את כל העולם והרבה מינות בישראל, שבודאי היתה הגאולה בימים הקדושים ההם ובפרט על-ידי שורש מרן אלקי הבעש"ט, שהיתה כל הגאולה

תלויה עליו, ועל הקדוש מו"ה ר' חיים בן-עטר. והרע הנה
קלקל הכל על-ידי מחלוקת ושנאת-חינם שהביא.

פעם אחת למד מרן עם רבו אחיה השי"ת וני והוצרכו לשאול
סוד אחד משר-התורה וטעה והוריד את שר-האש ומוזה יצאה
השריפה מביתו ושרפה את כל העיר. ויירא מרן אלקי מעליית
הערלים וברח והוצרך לעבור את הנהר דניעסטר והניח חתיכת
בגד חגורה על הנהר ועבר עליו, לא בשום שם אלא באמונה
גדולה, שהאמין ובטח באלקיו, שלא ייטבע ח"ו.

סיפר [51] מורי-חמי הצדיק, כי בעת שהיה מרן אלקי קודש
הקדשים מתבודד על ההרים הרמים בדביקות [עם] ה' אלקיו ולמד
עם רבו הידוע הסכימו כת אחת של ליסטים להרגו, וישבו מרחוק
לראות מעשיו וראו, שהולך מהר להר וההרים נדבקים זה לזה
(בעת שהולך) מהר להר לבל יפול בהגאי שביניהם, שהיה משופע
מאוד, ונפל עליהם אימה ופחד ובאו לפניו ואמרו לו: איש אלקים,
אם תרצה לך עמנו בדרך קצרה לארץ-הקדושה. ותשוקת מרן
לארץ-הקדושה היתה גדולה מאוד (כמו שנספר לקמן) והלך עמהם
ובאו למקום מעבר קצר ומסוכן מאוד ולא רצה לסמוך על נס וחזר
לאהלו, לקשר נפשו באלקיו

פעם אחת בא מנגן אחד עם כלי-זמר לנגן לפניו והבין מרן על-
ידי זה כל העבירות שעשה מיום הוולדו ועד עתה ועל-ידי זה
הודה לפניו, אף שמרן צפה מסוף העולם ועד סופו כל מחשבות

שהיו לאדם מיום הוולדו, עם כל זאת וירא אָן ולא התבונן¹ עד שניגן לפניו ונכנס באזניו קודש קדשים...

סיפר לי מורי-חמי מויה אברהם - מרדכי מפינטשוב ז"ל, שהיה בכפר אחד כומר אחד מכשף גדול, שהיה ממית ילדי-ישראל קודם המילה בכשפיו. פעם אחת אירע ברית-מילה ליהודי אחד, שהיה דר בכפר הנ"ל, וראה מרן אלקי, שהכומר מכין עצמו להרוג את הילד ונסע מרן בקפיצה לשם ובא שמה עם תלמידיו קודם הלילה, שלמחרתו יהיה המילה, והיהודי כיבדו מאוד. ואמר מרן ליהודי, שיסגור הדלת וכל מקום פתוח ולא יניח אף חור קטן אחד, שלא יסתום אותו, ויכין לו מקלות גדולים ועבים וכשיאמר לו „הכה!“ אז יכה בכל כוחו. וכשהיה לילה אז דפק אחד בדלת שיפתח לו ולא רצה היהודי כאשר צווה אותו איש האלקים. והלך הכומר בכשפים והחליף צורתו לתמונת חתול וחיות טמאות והתחיל לחפור תחת קרקע הבית וכיון שתחב את ראשו לתוך הבית אז צווהו מרן שיכה והכה אותו היהודי מכות אכזריות הכה ופצוע עד שנשברו לו יד ורגל. והלך הכומר לביתו. ובבוקר היתה שמחת ברית-המילה גדולה מאוד. ובהודע להכומר, שכל זה עשה לו מרן, קבל אותו לפני השרים, שיכריחו את מרן, שיתווכח אתו, עד שהשרים הסכימו לו וקבעו לו זמן, שיעמדו שניהם וכל אחד יעשה מופת שיתגבר וינצח את חבירו במקלות עם רב. ונתוועדו ביום המיועד כל השרים והכומרים והמון רב. ואמר לו מרן: עשה אתה ראשונה מה שתוכל. והכומר הביא עליו כל מיני רוחות ושידין וחיות רעות ונחשים ועקרבים וכל מיני מזיקין ומרן לקח מהר את המטה וחג חוגה סביבו והוא עמד באמצע ולא יכול לעבור המחוגה עד שהביא עליו חזיר מיער. וכשראהו מרן אמר: זה הוא עז-פנים

גדול. ומיהר ועשה מחוגה בתוך העיגול הראשון ועבר החזיר בעזותו בשתי ידיו את העיגול הראשון ולא יכול לעבור¹⁸ ויחזור וברח. וכשראה המכשף, שכל מיני כישוף לא הועילו לו, שיעברו את המחוגה ויזיקו אותו, אמר למרן: עשה אתה! אמר לו: אני לא אעשה שום דבר רק אקרא לילדים שהרגת ויעשו בך נקמה. מיד באו ונאספו עליו ילדים קטנים הרבה מאוד ונפלו עליו ולא השאירו ממנו עצם קטן שלם. כן יאבדו כל אויביך ד', אמן.

סיפר לי מורי-חמי: פעם אחת שאל אותו תלמיד אחד: מה יהיה גורלי ועסקי? ואמר לו יהיה חזן. ויאמר לו: אין אני יכול לנגן. ואמר לו מרן: אקשור אותך בעולם הניגון ותוכל לנגן. וסיפר לי מורי-חמי, שהוא בעצמו היה מכיר את החזן הנ"ל ולא היה בעולם מנגן נפלא כמוהו. ופעם אחת בא החזן הנ"ל אל רבינו אור שבעת הימים, מו"ה ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, עם שני משוררים, אחד נקרא באס ואחד נקרא סתם זינגער, והיתה מבוכה בין רבינו הנ"ל ובין בנו הצדיק ר' אלעזר אם יכבד את החזן לקבל שבת, כי היה ירא רבינו, שלא יבלבל אותו החזן מקדושתו. ומגודל פחד קדושת מרן אלקי, כי נקרא חזן של הבעש"ט, הסכימו בהכרח לכבדו ויהיה מה. וכשהתחיל החזן להתפלל שלח רבינו הנ"ל, שיפסיק ולא יתפלל עוד לפני התיבה, כי יתבטל ממציאות, מגודל אור וקדושה והארות אלקיות, שהיה נפתח לרבינו על-ידי שירות של צדיק זה. ואחר-כך כיבד אותו רבינו מאוד בכל השבת. אך לא היה מתפלל לפני התיבה. ובמוצאי-שבת קרא לחזן, שיספר לו ממדריגת ומקדושת מרן אלקי אור ישראל וסיפר לו ענינים נוראים לא שמעתן אוזן. ועיקר סיפורו היה האיך היתה יראתו

ואהבתו את אלוקים ואיך היתה עליית נשמתו בהקיץ כל זעזוע בכל העולמות לצפות בכל חררי המרכבה. וכשהיה אומר „הלל הגדול“ לא אמר כל פרק מהשיר עד שראה המלאך של אותו הפרק ושמע נעימת שיר שלו ואמרו ביחד. וקרושתו ופרישתו היה גורא מאור מיום הוללו ואיך היה מרבר עם נשמות הצריקים ועם אליו הו זל ובפרטות עם מרן אלוקי האר”י זל, שהיה שכיח אצלו בכל שעה.

ופעם אחת שאל מרן הריב”ש את מרן האר”י זל: מפני מה ריבד הסודות כל-כך באתגליא ולא בדרך עבודה? והשיב לו, שאם היה חי עוד שתי שנים היה הכל מתוקן. וגם סיפר לו איך היה מרבר עם המשיח ועם ר”מ ומה היתה תשובתם אליו. והיה בקי במעשה-בראשית ובמעשה-מרכבה ובכל התורה כולה ובשיחי כל ברייה ובשיחות מלאכי-השרת. והיה מלא אהבת-השם ויראת-השם ומירות טובות, חסירות וענוה ואהבת-ישראל. ואמר רבינו הנ”ל, שכל המדריגות, שנכתב על מרן האר”י זל, הכל היה למרן הבעש”ט ועוד יותר רק גם זה שנכתב על מרן האר”י זל היא כטיסה מן הים ממה שהיה לו באמת. וסיפר לו איך שהיו גאספים אליו בכל ערב-שבת בעת מנחה אלפים ורבות נשמות וכולם תיקן והעלם לשרשם.

וסיפר לו, שפעם אחת שחק מעט מרן כדרך הצריקים ושאלו אותו סיבת השחוק ואמר, שבמרינה רחוקה מאור בנה שר אחר פלטרין יפה מאוד ובנה אותו בכמה שנים וכעת הלך צדיק אחד לבית-הכנסת להתפלל מנחה והתחיל לרדת גשם וברר חזק מאור ונכנס אותו צדיק לפלטרין הנ”ל לחסות מפני הברד וכשיצא הצדיק ממנו והלך לבית-הכנסת נפל מיד כל הבנין הנ”ל ואיך לא אשחוק על גורל ההנהגה של העולם הזה, שעיקר בנין הבית הגדול הזה לא

היה אלא בשביל זה לחסות נפש צדיק אחד על שעה קלה ואז נתקנו כל האבנים וכל הניצוצין שהיו בהם ומה להם לעמוד על חנם ולכן נפלו לארץ. ואחר-כך בא במכתב-עתים שלהם מעשה זאת מבנין הנ"ל ונפילתו בלי סיבה והיה ממש באותה שעה.

וסיפר עוד לרבינו הנ"ל כשראה מרן כל ספסל או כלי אחד אמר כל המחשבות שהיו לאומן שלהם כשעשה את הכלי: ועל זה היה מתמה רבינו הנ"ל מאוד ואחר-כך עמד החזן הצדיק על רגליו והעיד, שפעם אחת למדו תורה לפני מרן אלקי וליהטה אש סביבותיהם עד שנזרכו כל-כך וקיבלו תורה מפי מרן כדרך שקיבלו ישראל על הר סיני בקולות וברקים וקול שופר חזק מאוד, ממש הכל כמו בזה-סיני. כי אותן הקולות לא נתבטלו, כי הם אלקות וזה לרעתי פירוש הפסוק „קול גורל ולא יסף“¹, אלא שצריך קדושה וזיכוך. והשיב רבינו הנ"ל: זה לא השגתי. ואין זה תימה, כי עבודת וקדושת ישראל מרן אלקי היה גדול מאוד ומאוד ובפרט שהיה עבודתו וקדושתו על הנהר דני עסטער, מקום טהרה ומפי אחיה השינוי. אשרי יליד אשה שזכה לכך. והבינו היראים, ששמעו זאת, שכל הנזכר לעיל היה גם כן לרבינו אלימלך זי"ע או מעין זה. ולימים נפטר אותו חזן ובתוך שלושים לפטירתו, בערב שבת קודש, כשבא המשורר הנאס שלו מהמרוזין והטבילה אמר לאשתו: מהרי וקראי לי החברה קדישא וצוות לי זוורתא¹, כי כיבדו את החזן שלי בגן-עדן לקבל שבת ואיגו רוצה אלא עמי. והוא הניח עצמו על מטתו ושבק לן חיים על כל ישראל.

סיפר לי מורי-חמי ז"ר, שהיה לו למרן תלמיד אחד, שכל מי שנכנס לתוך ארבע-אמות שלו בעת התפילה תיכף היה מת וחלף מן העולם מרוב קדושת השכינה השורה עליו אז.

סיפרו לי מגידי-האמת, צדיקים אמיתיים, שהיה במקום אחד מורה-צדק אחד ופעם אחת באה לפניו שאלה אחת על אווזא בערב שבת קודש והיה יכול להתיר אותה ברוחק, לכבוד שבת ובהפסד מרובה, ולא התיר, כי היה מיראי-הוראה, ואחר-כך כשנפטרו אותו המורה-צדק ועמד לפני הבית-דין של מעלה למשפט וזכה בדין, כי היה צדיק גמור. ובתוך כך באה אווזא אחת וטענה, שהיתה בה גשמה אחת, שהיתה הולכת נע ונד זה כמה שנים ואחר-כך בא זמן תיקונה בתוך האווזא הזאת ומתוך שהטריף אותה על חינם היא הולכת עוד נע ונד ופסקו, שילך הצדיק המורה-צדק נע ונד. והלך כך כמה שנים עד שנתנו לו עצה, שילך לפני מרן, שהוא מתקן כל הנשמות [הנדחות] ואם הוא יתקן הנשמה ממילא לא יהיה עוד שום דין עליו. ועשה כך ובזמן קצר עלה למקומו.

פעם אחת היה מעשה, שבא מרן למקום אחד ועשה שם בעל-בית אחד סעודה גדולה לכבוד מרן וקודם הסעודה אמר מרן, שלא יסעודו אצלו בשום פנים. והפציד לו הבעל-הבית מאיר ולא הועיל כלום. ונסע משם והוכרח בעל-הבית לאכול את הסעודה עם בני-ביתו ובניו. ובתוך הסעודה אכל הילד שלו חתיכת בשר ובלע עצם אחד בגרונו ונחנק, רחמנא ליצלן. ונסע הבעל הבית למרן ואמר לו: אם רבינו ראה כל זאת מדוע לא הצייל נפש מישראל? והשיב לו מרן, שהסיבה היא, שהילד הזה היה בגלגול העבר מורה-צדק וטעה בלי עיון והטריף על חינם עוף אחד ופסקו עליו, שיתגלגל ויבוא עוד הפעם לזה העולם וגם ניצוץ של עוף זה וימית אותו.

זהוהא ראה כל זה ולא היה יכול לבטל גזירת ופסקדין שמים ולכן
נסע ממנו...

פעם אחת בא אל מרן איש אחד ושאל ממנו אם ילמוד הלכות
שחיטה להיות שו"ב. ואמר לו: בני, בוא ואראך דבר! והלך עמו
החוצה ואמר לו: הבט נא על הגג! ונשא האיש את עיניו וירא
איש אחד עומד אצל ארובת-העשן וסכינו בידו ומשחזו אותו.
ונבהל מאוד האיש ואמר לו: בני, זה היה שו"ב לפני כמה מאות
שנים והיה שוחט בסכין פגום בלי הרגשה ועדיין לא נתקן. ואחר-
כך פסקו לו, שיבוא אלי ויראה לפני סכין כשר וזה שלוש שנים
שעומד על גגי ואינו יכול להראות סכין כשר. ואתה רוצה אתה
להיות שוחט? והשיב לו, שאינו רוצה עוד. וזה המעשה [האחרון]
שמעתי ממורי-חמי ז"ל, שכל הסיפורים שלו שמע מרבו, רבינו
יחיאאל מזאטשוב, תלמיד מרן אלקי, וכל דבריהם אמיתיים
כדברי אלקים אמת.

ועל מרן הבעש"ט רמז מרן האר"י ז"ל שהשיב להרח"ו ז"ל על
השגתו: ולמי כל חמדת ישראל¹⁷. השגת ר' ישראל בעל-שם-טוב
הלא לך. עיין בחזיונות¹⁸.

פעם אחת התפלל מרן עם התלמידים שלו בראש-השנה כדרכם
בקודש ונפל ביקסע של הטאבאק מאחד התלמידים והטה את עצמו
הגביהו בתוך התפילה. והשני ראה כל זאת והתרעם מאוד על זה
להפסיק בתוך התפילה כדי לשאוף טאבאק ומחמת התרעומת הזאת

גרם, שנפסק מיתה, רחמנא ליצילן, על הצדיק ההוא. ומרן הבעש"ט ראה כל זאת ועלה בעליות נשמתו לפני הבית-דין-צדק של מעלה וטען הרבה על הצדיק הזה ולא הועיל כלום עד בליל הושענא-רבה עלה בכוח תפילתו עד למעלה ראש ופעל, שבאם אותו המקסדג בעצמו ימצא לו זכות יפטור מהדין. ונכנס מרן לבית-מדרשו ומצא אותו התלמיד והיה עוסק בתיקון של הלילה ונטל המוחין ממנו ולא יכול לעסוק עוד. והלך אנה ואנה לחשוב ברוממות אל ובייחודים כדרך הצדיקים ונפל במחשבתו: מפני מה נתגלה בדור האחרון הזה עשב הטאבאק לעשן ולהריח? והסכים בדעתו, שזה מחמת שיש כמה נשמות זכות ויקרות וניצוצין יקרים ואי-אפשר להעלותם אלא בדרך ריח-טוב. והסכים בדעתו לשאול את מרן על זה, כי בהושענא-רבה היה דרך מרן שהיה בדיחא דעתיה ועל שאלות של כל חללי דעלמא היה משיב, הן בפשט ובחריפות וברוח הקודש ובסודות ובמילי דעלמא. ובבוקר שאל התלמיד הזה את מרן ואמר לו מרן: אמור אתה. והיה משיב לו כנ"ל ובין כך עלה במחשבה לפניו תירוץ על חבירו, שהפסיק בתפילה בשביל הטאבאק, כי אולי היה בו איזה דבר יקר. ואמר לו מרן: אמור שאר דברים שבמחשבתך! וסיפר לו הכל איך שהיה מתרעם על חבירו תחילה וכעת ניחא לו. והגיד לו מרן כל הנ"ל והוכיח אותו מרן, שלא יחשוד עוד את חבירו אלא, והוי דן את כל האדם לכף זכות" (עיין חומש ויקרא, דף קע"א

פעם אחת אמר לאנשיו בהושענא-רבה: הכינו לכם רב ומורה, כי בשנה זאת אני הולך לעולמי. ואמרו לו תלמידיו: רבינו, אור

ישראל, שמענו, כי במרינה זו יש צדיק אחד אם נוכל להתקרב אליו. והשיב להם, שתסעו אליו ותבואו אצלו כשיתפלל תפילה פלונית ואחר-כך תנסו אותו ותשאלו אותו, שיאמר לכם שום עצה להסיר הגדלות והגאווה. אם יאמר לכם שום עצה אין בו ממש ואם ישיב אתכם: השם יעזור, כי אין עצה על זה — תרעו נאמנה, כי צדיק גמור הוא. ונסעו שמה. וכן היה כנ"ל. ושאלו אותו כנ"ל והשיב: רבותי, חביבי, אהובי, מה אומר לכם, אין לזה עים עצה, כי יש מי שמשפיל את עצמו עד עפר והכוונה הפנימית הרקות היא גאווה וזרון-לב. ויש להיפך: מי שמתנהג בגדלות ולבו נשבר. אין לזה שום עצה איך, השם יעזור, ברוב רחמיו'. ונתקשרו בו באהבה כפי צוואת מרן האלקי, זכותו יגן עלינו, אמן.

פעם אחת נסע מרן לק"ק בר אד והיה [בעיר] ר א ד ו ו י ל ו בעיר בר אד היתה מקשה לילד, בת גביר אחר, וזה כבר שבעה ימים שנתקשתה ושלה שליחים עם פדיונות לכל הצדיקים, להצדיק ר' חיים צאנזער ולר' משה אוסטרעד וכיוצא ולא הועיל כלום ושלחו אחריו שיבוא מרן שמה — — —²

נספחים

הקדמה המחבר אלול החיים וסיכל הנכרה

מבואר בדברי מרן האר"י ובדברי הזוהר על „ומגבעות אשורנו”¹:
 במתיבתא עלאה „ומגבעת” חסר ובמתיבתא דרקייע „ומגבעות”
 שלים בוא"ו. ובאר מרן האר"י, שכל הפלוגתות שיש בעניין
 חסר ומלא הכל נמסר למשה מהר סיני וכולם אמת ודברי
 אלהים חיים ובעולם המעשה פסקינן. „אחרי רבים להטות”. וקיימו
 וקיבלו היהודים לכתוב כדעת הרמ"ה. וכך צווה מרן האר"י
 לרבי משה סופר מרומי, שיכתוב לו ספר תורה כשר
 כדעת הרמ"ה וכמהג עולם. וספרים שלנו כשרים. והכותב ספר
 תורה מקיים מצוות עשה בשלימות². ומה דאמרי בגמרא. „לא בקיאין
 בחסירות ויתירות” — בימיהם לא מכרעא מילתא עדיין: יש שכתבו
 כדעת בן-אשר ויש כדעת בן-גפתי ויש שכתבו כדעת
 הגמרא. כגון בעניין קרנת קרנות, דמסורה שלנו פליגי על גמרא,
 על בית שמאי ובית הלל, ואנן כותבין כדעת המסורה.³ ומי

¹ במדבר כג, ט; זוהר, חלק נ, דף דג, ע"ב. עיין גם: מנחת ש"י, שם. —
² שמות כג, ב — ר"ש הנהקדן. — עיין: שולחן ערוך של רבינו
 יצחק לוריא ז"ל (ווילנא תרמ"א), עמ' 40: „ואני ראיתי לסורי ז"ל שצווה לר'
 משה סרוסי שיכתוב לו ספר תורה כמו ספר תורה שנמיימוני ולא היה חושש
 על הפתוחות ועל הסתומות ומליאות וחסירות” וב„שם הגדולים”, מהדורת י"א
 בן-יעקב (ווילנא תרי"ג), עמ' 132: „וכך צווה רבינו הארי"ו ז"ל להרים רוסי
 הסופר”. — עיין: יורה דעה, הלכות ספר תורה, סימן רע. — קידושין ל,
 א. — עיין ובחס לז, ב; „מנחת ש"י על ויקרא ד, לב

זה טיפוש שיאמד דבית שמאי ובית הלל כולם טעו? חלילה
 וחלילה, אלא כולם דברי אלהים חיים⁷ ומי יודע כל אחד באיזה
 עולם דיבר. ולדעת זה ספר שנמצא בו חסר ויתיר ממה דפליגי
 המסורת אהרדי וממה דפליגי הגמרא על המסורת אף שצריך לתקן,
 דהא „אחרי רבים להטות“, אף-על-פי-כן אם בדיעבד כבר קרא בו
 אין צריך להוציא ספר אחר ויסיים הקריאה בו, כי ספר כשר הוא,
 אבל אם נמצא איזה חסר או יהיר, או אפילו חסר קוצו של יוד,
 ספר תורה פסול הוא ואסור לקרות בו ומשקר בשמא דמלכא וכל
 מה שקרא לא עלה לו וצריך להוציא ספר כשר ולחזור ולקרות
 בו. ומכל שכן שלכתחילה לא יוציא ספר שחסר בו אות אחת על
 פי מה שהסכימו כל בעלי המסורת ואין שם פלוגתא אפילו אין
 שם ספר אחר והקורא בו הוא כעוף המצפץ והמברך מנאץ. ולהלכה
 זאת הסכימו כל הראשונים: הרמב"ן והרשב"א והד"א ש.
 ודעת רבינו הר"מ ב"ט בארתי בשולחן הטהור ובוזר זהב שלנו⁷.
 וכיון שספר הזוהר ומרן האר"י הכריעו כך בהסכמות כל
 הראשונים כך הלכה ברורה ודלא כאחרונים. וראיתי שיש לדבר בזה
 הרבה על כן אציין לך כאן כל הנצרך לזה עם המסורת באר היטב.
 והנה ספרי זה התחלתי לחבר בימי חורפי כבר עשרים ושית וכתבתי
 על סדר בראשית עד נח ולא אסתייע מילתא לגמור, כי הוצרכתי
 לחבר חיבורי ההכרחים לגפשי וכעת בימי זקנתי, שזיכני השם
 בחיים, יזכני השם לסיים בדמו ולא באריכות כל-כך. ואני מעתיק
 העתק דברי עד סדר נח עם מעט תוספת בדרך קצר, יאריך השם

⁷ עיין: עירובין יג, ב. —⁷ כתב-יד. מזכירו בנו בהקדמתו ל„זוהר חיי“, חלק א:
 „וכן יש תחת ידו כתב ידו הקדושה שחיבור על שולחן ערוך אורח חיים“. כפי
 ששמעתי נמצא כתב-היד כירושלים. ועיין: משנה תורה, הלכות ספר תורה,
 פרק עשירי: „בית יוסף“ על טור יורה דעה, סימן רעט: ר' ישראל יעקב
 אלגאזי, אמת ליעקב (קושאנדינה תקכ"ד), דף סו.

ימי לגומרו עד סדר ברכה ולחבר עוד על הזוהר והתיקונים⁸. ודע שסתם „שמעתי ממורי“ הוא העתקה מרברי מרן הקדוש מלאך-אלהים הריב"ש טוב. ומעתה שמעו אחיי וריעי, אותם המבקשים פני השם ויראתו ואהבתו באמת ובכמה נסיונות עמדו כעמורא תקיף בהאי עלמא, אספרה עד וידווח לי. אמר מורי ורבי הקדוש דודי רבינו צבי, שגילו לו מן השמים אחר כמה וכו', שיש בעולם הזה נשמה והיא גדולה מנשמת מרן הקדוש האר"י, בעש"ט, שאביו לא לקח אותו בריבור וכו' כירוע'. והנשמה הזו יתקן זה ועוד גדולה ממנו וכו', אלא בסגנון ובדרך אחר וכו'. וכן אמר מורי ורבי הרב הקדוש רבינו נפתלי מראפשיץ. אמר, שיש וכו' והוא יודע וכו'. וכן הרב הקדוש איש אלהים אור מופלא ומכוסה מוהר"ר ישראל מרוזין בעת היותי אצלו לקבל אנפי שכינתא אמר וכו'. והיה יודע ברוח קרשו הכל כאשר וכו'. ואמר מרן הקדוש אור עינינו הריב"ש טוב על פסוק „על מה שוא בראת“, שזה טענת היצר ס"מ. כשיודר נשמה גבוה לעולם הזה טוען: הרי זה הצדיק ימלא כל העולם יראה ואהבה וחכמה ותורה וישפיע מאורו ומזיו הדרו לכל אחד עד שכל אחד יטעום לפי השגתו בעבודת השי"ת ומי פתי ישמע לו ויתבטל הבחירה? על זה באה התשובה: כ"ל בני אר"ם, כמבואר ברעיא מהימנא תצא': וכד אית בעלמא רישי ערב רב נחתין לאתגשמא בהון. וזהו התשובה, שהבחירה לא יתבטל. כמו שיש יצר טוב בגוף, שיאיר באורו על הרבקים בו, כן

⁸ עם סיוף ספרו „היכל הברכה“ הוא כותב: „חוק ברוך הוא וברוך שמו שעורני לזה. זה לי עשרים ושתים שנה, שחתחלתי לחבר על התורה ועל הסצוות „אוצר החיים“ וסיימתי בעת כשנת רנ"ו שם תי לפ"ק (= תרכ"ד) והתחלת פרשת בראשית. זה לי שלושים ושתים שנה שהתחלתי בימי תורפי אחר פטירת סורי ורבי דודי הקדוש בעת היותי בן עשרים ושש“, כלומר: כשנת תקצ"א. —

יהיה נגדו דומה אליו והבחירה יהיה חפשיות וצדיקיא אתכפייא קמייהו, כידוע כל זה מספר הקדוש, תולדות יעקב יוסף וכו'. וכמו שהיה בימי דבותינו הקדושים וכמו שעשו להקדוש מופת הדור מוהר"ר לוי יצחק זצ"ל, שסיפר לי מורי-חמי, שהיה מחלישין דעתו מאוד אין שיעור ובשנת תסנ"ג מרוב חלישות דעת הרבה נפל ממדרגתו מעניין מ"ש והיה מתפלל בתוך סידור קטן במהירות וניתק מעט דעתו כידוע כל זה. וסיפר לי מורי-חמי הרב הצדיק הקדוש מו"ה אברהם-מדרכי מפינטשיף, שהמגיד הקדוש מקאזניץ תלמידו עזרו הרבה ואמר, שבוודאי לא היו מניחין אותו מן השמים ליפול ממדרגתו חלילה, אלא שגם בשמים ממעל בשנה הזאת היה עליו קיטרוג, שהתגרה עצמו עם שרי מעלה בשנה הזאת על כן לא היה באפשריות לעזרו¹². ומורי-חמי היה אצלו בשנת תקנ"ד אחד המעשה הנ"ל, שכבר חזר למדרגתו הגבוהה באוד מופלא ובמדרגות גדולות והיה אצלו קרוב לשנה ולמד אצלו תורה וידאה ואהבה עד שנעשה כאש שורף להבת שלהבת. והיה לו חלישות הדעת הרבה מאותן וכו'. וקרא למורי-חמי ואמר לו: ראה בני, שאני גפיל גורל אם הם אינם כדאים להיות אצלי, כי הם ערב-רב או שהם כשרים משורש ישראל ואני איני כדאי — ותמיד נפל הגודל, שהם אינם כדאים להיות אצלי. וכך היה כל זמן היותו

12 לרי יעקב-יוסף הכהן מפולנאה. נדפס בפעם הראשונה בקורין בשנת תק"ם —
 13 מורא שמים. — 14 השווה דבריו ב"היכל הברכה" על ויקרא (דף רפא, א): "רבינו הקדוש מוהר"ר לוי יצחק סבארדיטשוב שעל-ידי חלישות דעת שהיה מחלישין דעתו הרבה ועל-ידי ריפות וחלישות דעת הרבה נפל ממדרגתו יותר מחצי שנה. ואמר תלמידו רבינו הקדוש מוהר"ר ישראל סגיד מקאזניץ שבוודאי היו נותנין לו התחוקות משמים שלא יפול אלא שגירה עצמו עם השרים של מעלה להפילם".

אצלו. וכמה ראינו בזמנינו שעל ידי חלישות הדעת הרבה נפלו וירדו שלא יה כוח נשמתם לסבול, כמו שהיה ברב סמוך לעיר הגדולה והיה תלמיד מרן רבינו אלימלך ועוד גדולי ישראל. וגם אצל מרן איש אלהי הקדוש מורינו ורבינו חיות-נפשנו משיח השם הריב"ש היה מעשה על-ידי חלישות דעת. שהחלישו דעתו מאוד וכו' עד שנזדמן ברגע אחד מגדולי תלמידיו ועמד לפניו באימה כדרכם ואמר לו רבי ומורי והחזיר לו וכו' וכעת וכו'.

והנה אחיי אהובי עליון אדבר התנצלות העני הזה המדוכא ברייה שפילה ואפילה נידוש בעקב, אלף טעם מיתה טעמתי בעולם הזה וצרות רבות ועניות ודחקות ודלות ובזיונות רבות וטילטול וצער וגלות עד שנעשיתי כעפר ממש לדוש עד שנפתחו לי מן השמים השגה עצומה בייחודים הקדושים וברזי-התורה לבאר דזי-התורה ומצוותיה עפד"א סילו"ל וכשיצאו לאור ספדיי אלו על חמשה חומשי תורה תראו בעינים פקוחות ובהבת-אמת, שאין זה בכוח השגה אנושית והגורם לזה השפעה היה מורי ורבי דודי רבינו צבי. בלי שבת פרשת נח, שנת תרוממנה קרנות צדיק, בהיותו בעיר ראזלע אמר:

16 השווה שם, שם: „הריכ"ש טוב שעבר עליו כמה חלישות דעת מערב רב ופעם אהת נחלש דעתו מאוד עד שהיה קרוב חלילה ליפול מסדריגתו ונתחזק בהרף עין מן השמים כהשגחה נפלאה". עיין גם: זוהר חי, בראשית, דף קפט, עמ' א. והשווה: נוצר חסד, דף נו, עמ' ב: „כיסוי מרן הריכ"ש יצא איש גדול מן הכלל וכפר באלהים חיים על קנאתו כאחיו שנעשו רבנים עד שיצא מרן מאה פרסאות בקפיצה כיום אחר ושכת שם בעיר ראדום כמדינות פולין עד שהחזירו בקפיצה לעירו ועשה תשובה שליטה וכן כמה מעשיות הידועים בזמנינו ובימים קרמונים". — 16 על „עניות ודחקות ודלות" עיין למעלה עמ' יב וכעוד כמה מקומות בספריו, ועל ה„בזיונות הרבים" עיין, למשל, מה שכתב ב„זוהר חי" על בראשית (דף קצה, עמ' א): „וכך השכתי להצדיק מוהר"ר אשר מראשיטין כשעמדו עלי רשעים נמורים כשנת כי ליא נח"ש ביעקב תגר וקטטה על חנים אלא מרוב קנאה ורשעות כבזיונות וחרופין, שלא נשמע כמהם כדברי רשע והיתול ושקרים ואני שתקתי וכמעט שלא הרגשתי". — 17 = על פי דרך אמת, סוד ה' ליראיו וכריתו להודיעם.

איווק בני, אפשר יש לך תדעומת וכו' על שלקח הרבנות ממך ? ועמד מכסאו ואחז בידו בדיקנא קדישא שלו ואמר בפה קדשו: נשבע אני בדיקנא קדישא שלי, שלא אלך מזה העולם עד שאמלא אותך כלי מחזיק ברכה ואור להאיר (אין דיא וועסט נעמין מיין תורה אין וועסט זיא פאר שפרייטין אויף דער גאנצער וועלט) ותאיר לכל העולם¹⁸ ומכוח זה השבועה והארה שהאיר עלי היה בכוחי לעמוד בעולם, כי רבים דורפי בקנאה ושנאה מעורי עד היום הזה וקמים עלי ומחלישין דעתי הרבה מאוד. לא שלותי ולא שקטני ולא נחתי. וכשנחלש דעתי הרבה, שלא אבוא חלילה לביטול לגמדי ולהיות אבר חלילה, הקדוש-ברוך-הוא ברזמיו ובחסדיו מאיר עלי מאורו ומזיו(י)ו ומהדרו בתורה ובמצוות אור מופלא ממש, טעם עולם הבא, לא ישוער ולא יסופר עד שנעשיתי ממש ממש ברייה חרשה ואין לי שום הרגשה עוד משום עניין ונתרחבה דעתי בלב שמח ואני מוחל מדוב שמחתי והרדי לכל בר ישראל ולא נשאר שום רושם בלב אף על ערב רב והתפילין מאירין עלי כאור שבעת הימים. ותדמה אחי ברעתך היאך עני מדוכא יושב באשפה ונתבשר לו שנעשה מלך אדיר באוצרות זהב וכסף הרבה, בוודאי נשתנה ונהפך לאיש אחר, יותר מזה הרבה לא ישוער עושה עמי הקדוש-ברוך-הוא ברוב חסדיו ומזה אני יכול עמוד בעולם ברעת השלם.

ומעתה ידעתי גם ידעתי כשיצא חיבורי זה בעולם יתחברו על העני הזה וידברו סרה זה בכה וזה בכה ויחלישו דעתי ולכן בקשתי שטוחה לפני אהובי עליון צדיקי הרוד, שהם חיים ממש בכל רגע מאור אלקי השופע עליהם בכל גשימה ונשימה ונקראים חיים והם חיים בכל רגע מן ואתה מחייה את כולם הרבקים באלהים חיים,

שיסכימו על ספרי זה ויחזיקו אותי, שיהיה לי בכוח לגמור הדפסה על כל חמשה חומשי תורה ובוה אסיים ואומר שלום בשנת דברו על לב יראה שלום¹⁹.

ובקשתי: אחיי החזיקו בדברי-תורה, שיהיה ביכולתי לגמור כל החמשה חומשי תורה בעזר השם ולזכות גדול יחשב לכם אתי עמי. אנשים שלנו באמת הקשורים בנפשי — מהם אני מבקש כל זאת ויתגדל ויתקדש שמיה רבא ודי בזה וקחו ספרי והשתעשעו בו ובמוסרי, כי לכך נבראתי, שנתפשט על ידי החכמה זאת בעולם על-פי דרכי מרן אור שבעת הימים אמן מופלא אמן מכוסה רבינו הקדוש אור המאיר אור עינינו ישראל בן-אליעזר בן-שרה הריב"ש טוב, אשר האיר עינינו. באורו נלך עד ביאת ינון ואחרי תלמידיו הקדושים מוסמכים. מרן הקדוש הזה הוסמך מאחיה השילוני הנביא וסמך תלמידו אור מופלא רבינו אדונינו המלך הקדוש רבינו דוב והוא סמך את תלמידו אור סתום רבינו אלימלך ואת תלמידו רבינו יעקב-יצחק מלובלין וגם מרן זה מוהר"ר י"י נסמך מהקדוש אלקי רבינו יחיא-ל-מיכל תלמיד מרן הריב"ש טוב זמרבינו אלימלך, ומרן הקדוש מו"ה י"י מלובלין סמך את מורי-דודי הקדוש רבינו צבי והוא סמך את העני הזה בשבועה להשפיע מאורו ומאור מרן לכל העולם ומסר לי הכל דבר קטן היאך לברך את ישראל וגם שם לברך וכו' ודבר גדול מעשה-בראשית ומעשה-מרכבה ובו אני קשור נפש בנפש והוא רבי ומורי בעולם הזה ובעולם הבא וברבי ומורי אפטור מזה העולם לחיי העולם הבא בעת שיבוא הזמן ולעת עתה לאורך ימים טובים. וגם דודי מורי החסיד השלם הצדיק אא"ק²⁰ מוהר"ר משה הוא קרא אותי בפעם הראשון בשם מורה-מוריני בפ' בהר וקרא לפני, או דודו יגאלנו-²⁰

ואמר: עשיתי אותך גואל. ואמר זה באנפין נהירין. ואצל רבינו
מו"ר מו"ה י"י מלובלין היה קריאות בשם מורה-מוריני ואמירה
רכה סמיכה לתלמידיו. וגם כשהייתי בלובלין עם אבי זצ"ל ילד
בן-תשע הייתי וראיתי פניו כלפירים ובעת שפתח הדלת לומר
„כגוונא" ראיתי אש מלהטות על ראשו ואור נפלא. והייתי שם על
חג הפסח ובלייל שני אחר הסדר אמר ברוח קדשו: למי אתן
הזרוע? ואמר: לקרוב שלי! ולקחו אותי והעמידני לפניו. ואחר-כך
החזיר ולא נתן והחזירו אותי למקומי. ואחר-כך אמר: למי אתן? לקרוב
שלי! והעמידני לפניו והחזיר ולא נתן. ואחר-כך אמר בפעם השלישית
ברעה וברתת כדרכו: אתן לקרוב שלי. והעמידני לפניו והרכין
עצמו עלי ונתן את ידיו עלי ונשיט לי הזרוע. והיה זה לפלא בעיני
הצדיקים שישבו שם, כי גם זה נתינות הזרוע היה דגיל ליתן
לגדולי תלמידיו להיותן מוסמכין בסמיכה ובכוח מרן הריב"ש טוב
ובאמת זה העניין עמד לי לעזר גדול ונורא בעת רבינו רודפי וצרי.
שעמדתי על עמדי בחזק רב ובעזר השפעות אלהות. ואם יוקשה
לך אחי על אדיקות דיבורים שהכרח לי מצד המנגר להזכיר כוחם,
שאני נסמך משלושה גדולי עולם ואין בי פחד משום פגע ונגע, כי
כוחי רב ועצום כאריה תקיף והכרח לי לכתוב כך ותדונו אותי לכף
זכות. ואני מוסמך רביעי למרן הריב"ש או שלישי ודי בזה הכרח
וההכרח לא יגונה.

ומעתה התנצלות פרוסה לכל חי האידינא דאיכא טפוחאי
גשושאי איכא למיחש להאי לישנא בישא כשיראו בספרי
איזה ריבור מעניין לימוד תורה לשמה תיכף ילחשו עלי. שהיה

כוונתי חלילה בפרטות על איזה גדול הדור. וכן במה שדיברתי מענין העופות שנתחדש לאכלם בלתי מסורת כמו שביארתי בס' ראה וגם נתברר בבירור גמור שהוא עוף טמא וטמא טמא יקרא בכל העולם אסור לאכלו. וכתבתי שם איזה מרורות על הלומדים שהתירו זה. וכן לפעמים שאני כותב בדברי-מוסר ועבודה, בכל אלה יש לחוש ללישנא בישא שירחשו מה שלא עלה בלבי על איזה צדיק, אשר חס לזרעא דיאבא ולחשוב כן עלי חלילה, כי כל הצדיקים קשורים באהבת נפשי בעת התפילה ולא כתבתי שום דבר אלא מה שקיבלתי מרבתי לצורך יראה ואהבה ומדות והכנעה ולב נשבר ואהבת-ישראל. וכן לענין גדולי ישראל לומדי תורה, חלילה לי לירות ולהמעט כבודן של לומדי התורה, כי כולם חשובים כבבת עיני ודרכיה דרכי שלום ויאריך השם ימיהם בטוב בבנים ותיים. וכל מה שכתבתי הוא לכבוד אל עליון, ברוך הוא וברוך שמו. ואמר הקדוש רבינו דוב, שמיום שנחלקה מלכות בית דוד אין לך אדם שיאמר שום חידוש בתורה, שלא יהיה מנגד נגדו. אפילו אינו בנמצא כאן הוא מעבר לים בוודאי כידוע. ואמר מורי-דודי הצדיק מו"ה משה כשהייתי אצלו עוד בימי רבינו דודי הקדוש על גנזי המלך ביהודים לאבדם, שכוונת המן לאבד גנזי מלך עליון אשר יש לו ביהודים גנזי תורה וסודותיה וכמה וכמה וכו'. על כן בהכרח היה לי להאריך בכל זה ומטעם זה המשכתי ונתקשרתי עם אור נשמה שכתבתי בפתח דברינו להיות לי לעזר ולמגן, כי באמת כתבתי דברים שנאמרו למשה מסיני. והמעין יעין בנחת ובלימוד ולא בראייה בעלמא וימצא אוצר הטוב וכל אחד יראה שאי-אפשר לחדש כזה אם לא ברוח אלהי ובסיוע נשמות קדושות, אשר המדחם על כל מרחם עלי העני ונדכא בלב נשבר

סִירוֹף עַפְרָא בִילְאוֹ עַמְיִ עֲשׂוֹ⁶ וּמִי שִׁידִין אוֹתִי לְכַף זְכוֹת
יִכְרִיעַ אוֹתוֹ כִּף זְכוֹת לַחַיִּים הַמְּקוֹם בָּהּ וּבִזָּה אֵצֶה וְאוֹמֵר שְׁלוֹם
דְּבָרֵי עַפְרָא הַנִּידוּךְ נִבְזָה וְחִדְלָה אִישִׁים בְּרִייה שְׁפִילָה וְאַפְּלִילָה

יצחק יהודה יחיאל

בִּהְרַב הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ מוֹה"ה אֶלְכַסְנֵדֶר ז"ל, שֶׁאֵמַר עָלָיו מוֹרִינוּ
וּרְבִינוּ מוֹהַרֲרֵר יַעֲקֹב יִצְחָק מְלֹבְלִין שֶׁהוּא מִן לָיו צְדִיקִים וְזֻכוֹתוֹ
וְכוֹחוֹ יַעֲמוֹד לִי וְלִזְרַעִי עַד עוֹלָם.

וְהִנֵּה הוֹצֵאת הַדְּפוּס רַבּוֹת וְגִדּוּלוֹת עַל כֵּן קִדְמָתִי לְהַדְפִּיס סֵפֶר
בְּמַדְבַּר, שֶׁהוּא הַקְּטָן שֶׁבְכוֹלָם. וְעִיקַר הַמִּצְוֹת נִתְבָּאֵרוּ בְּאִמּוֹר אֶף-
עַל-פִּי-כֵן יַחֲזִיק שְׁשִׁים בִּיגִין. וְסֵפֶר וִיקְרָא וּבִרְאשִׁית יַחֲזִיקוּ יוֹתֵד
מִכְּפִלִּים מִזֶּה הַחֶלֶק. וְכֵן שְׁמוֹת וּדְבָרִים יַחֲזִיקוּ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִזֶּה
הַחֶלֶק וּמַעֲט אֲשֶׁר הַדְּפַסְתִּי. וְשְׁלוֹשָׁה בְּעַלֵּי מַגִּיהוֹת [ה]עֲמַדְתִּי בְּהוֹצֵאת
דְּבָה. שְׁלֹא יִהְיֶה שׁוֹם טְעוֹת. וְכֵן תִּהְלֶה לֵאלֹף עֲלָתָה בִּידֵי, שֶׁהוּא
מוֹגָה בְּתַכְלִית הַיּוֹפִי וּבְנִייר שְׁרִיִּב וּמוֹבַחַר. וְכִדִּי שְׁלֹא אַחֲלַק בֵּין
מְרֻבָּה לְמוֹעֵט וּבֵין חֶלֶק לְחֶלֶק וְחֻשְׁבַּתִּי עִם הַמְּדַפֵּיס שֶׁבְהַכְרַח לִי
עַל כָּל פְּנִים לִיקַח מִכָּל חֶלֶק אַרְבַּעַת רֵינֵשׁ כֶּסֶף וְשֵׁלֵא לְחֶלֶק
לְהַשׁוֹת הַשׁוּוֹאָה חֲדָשָׁה בְּכָל חֶלֶק בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. וְזֶה בְּהַכְרַח, שְׁלֹא
יִגִּיעַ לִי הַפְּסֵד דָּב כְּמוֹ שֶׁהִיָּה לִי בְּהַדְּפַסוֹת הַמִּשְׁנִיּוֹת עַל-יַדֵּי
הַמְּדַפֵּיס. וְלִכֵּן לֹא מִסְרַתִּי חִיבוּרֵי זֶה לְשׁוֹם מְדַפֵּיס וְאִסוּר לְקִנּוֹת אֵלֶּא
מִמֶּנִּי וּבֹא כּוֹחִי. וּמַעֲט הַדְּפַסְתִּי עַל כֵּן הוֹצֵאת רַבָּה לְכָל חֶלֶק.

וְהִנֵּה הַמַּגִּיהַ שְׁלִי טָרַח וַיִּגַּע בְּאִמּוֹנָה וְהוּא יַדִּידִי כִנְפֵשִׁי הַרְבֵּנִי
הַמוֹפְלֵג הַחֲסִיד מוֹה"ה שְׁלֵמָה זֶלְמָן מִקְּאֲזִיווֹעַ, אֲבָל בְּשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת
מִגִּדּוּל עֲמֻקוֹת הַדְּבָרִים שֶׁכְּתַבְתִּי בְּהַעֲלָם הוֹסִיף אִיזָה דְּבָרִים שְׁלֹא

הִיָּת כּוֹנְנֵתִי לְזֶה — — —

הקדמה בן המהפכה

בשפה בלורית ונמנית לוח מדבר

יִשָּׁב המרומים ומשגיח התחתונים על כל העולם בכלל ובפרט בתורה ובמשה עבדו וישראל עמו, שיתקשר ויתיחד ויתחבר כל בר-ישראל בחלק תורתו, שקיבל מהר-סיני. והוא בין בנגלות-התורה ובין בסתרי-תורה כדאמרו רבותינו ז"ל, ששניהם קיבלו ישראל מהר-סיני. וכך ראיתי אצל אדוני אבי מורי ורבי הרב הקדוש איש אלקים מוה' יצחק אייזיק יהודה יחיאל זלה"ה, שהיו בו שני בחינות אלו, כפי שורש נשמתו הטהורה והקדושה, ולמד כל ימיו בנגלה ובנסתר. וחיו(ו)ר כמה חיבורים ספרים קדושים על דרך נגלה ונסתר — — — ועתה באתי לקיים מצוות כיבוד-אב, שהבטחתי לאאמור"ר הקדוש זלה"ה, שאדפיס תיכף אחר פטירתו פירוש זה זוהר חי על זוהר הקדוש והוא עצמו קרא פירוש זה „זוהר חי“. ושאל אחד מאנשי שלומו לאאמור"ר זלה"ה: רבינו, מאיזה טעם קראו רבינו לפירוש זה „זוהר חי“? והשיב לו: עיין זוהר חדש, שיר השירים. עד כאן. וכששמעתי זאת חפשתי אחר כוננתו הקדושה ומצאתי (זוהר חדש, שיר השירים, דף א) — — — ושמעתי מפיו הקדוש בשם הבעל-שם-טוב זלה"ה, שבכל יום ויום לומדים במתיבתא דרקיע זוהר הקדוש בפירוש חדש ואמר לי, שצדי לי, שיהיו פירושי מכיון ליום אחד מחידושי דשמיא. ולא דוקא במתיבתא דרקיע לבד לומדים בכל יום פירוש חדש, אלא אפילו בעולם העשייה הזה יוכלו ישראל לחדש בכל יום חידושים שונים על הזוהר הקדוש — — — וכך ראיתי בעיני אצל

אאמו"ר זלה"ה, שהיו לו מדריגות תמימות, אהבת הבורא, ברוך הוא, אין לשער. כשהיה קם בשחרית, בין בקיץ בין בחורף, אמר ברכת השחר כפי סדר האר"י זלה"ה באריכות גדול ובין ברכה לברכה היה שוהה בה כמעט שעה, כי בין „ברוך" ל„אתה" עמד וכוון כל הכוונות והייחודים של האר"י זלה"ה וחוץ מזה היה בעצמו מחדש ייחודים ושמות קדושים בכל עת ורגע אין לשער ואין לספר. ועד שאמר „הנותן לשכוי בינה" האריך אפשר יותר מרבע שעה. וכן היה בכל ברכה וברכה. וחוץ מזה אמר בין כל ברכה וברכה פסוקי ייחודים של תנ"ך ו„אין כאלקינו" ו„עלינו לשבח" ו„על כן נקוה לך" ו„אתה נגלית" של שמונה-עשרה דראש השנה וכיוצא הרבה פסוקים של ייחודים. ואחר כל הברכות אמר פסוקים על סדר א"ב, שהיה נרשם לפניו בתוך ספר תהילים שלו. והא"ב של הפסוקים האלו הם עתה תחת ידי והוא הפלא ופלא. וכל זה היה מחמת גודל תשוקת אהבת הבורא, ברוך הוא, בתמימות לבבו הטהור והזך ועבור זה זכה לכל השגות הגדולות ולכל הייחודים ושמות הקדושים, שהיה מכויין בכל עת ורגע. וזכה לחבר פירוש נפלא הזה על הזוהר הנקרא „זוהר חי" ומי שיעיין היטב בזה הפירוש ימצא בו טוב-טעם ורעננות וקדושה. ועוד בשנת תרי"ג, אחר חג הפסח, התחיל לכתוב פירוש על הזוהר וכתב על שתי שורות ראשונות מהקדמה של בראשית ארבעה דפין וכשראה זאת היה מתיידא להכניס עצמו לכתוב יותר, כי אמר, שהוא קעיין שאין להם סוף ונגמר בדעתו, שלא יכתוב עוד. ואחר זה בא איש אחד לפניו לבקש עבור חולה אחד, שהיה מסוכן מאוד, ודאג ברוח קדשו כדרכו בקודש, שהחולה הזה צריך לרחמים גדולים, אז השיב אאמו"ר איש אלקים זלה"ה להאי ש בא לפניו: החולה הזה צריך לרחמים גדולים ואין לי שום דרך לעזור לו. אלא יש תחת ידי אויבעה דפין שכתבתי על הזוהר ונגמר בדעתי

שלא לכתוב עוד על כן לך ואמור להחולה הזה, שאני נותן לו במתנה גמורה חידושים של הזוהר. ואם לא ישמע החולה הזה מת שתאמר לו מחמת גודל חלייתו, אמור לו באזנו דיבורים האלו, שאני נותן לו חידושים אלו על הזוהר במתנה גמורה ובזכות זה אפשר יכריע הכף-זכות ויחיה לאורך ימים ושנים. וכך עשה האיש הזה. ומיד כשאמר האיש הזה להחולה דיבורים הללו התחיל תיכף להזיע ונתרפא. ואחר זאת לא כתב על הזוהר לערך עשרה שנים. ופתאום בא לפניו איש זקן בן צ' שנה והיה בבריאות השלימות, כמעט כאחד מהנערים רך בשנים. וכשראה אאמו"ר זלה"ה לאיש הזקן הזה קם מלפניו מלא קומתו כדרכו בקודש ואמר לו: אני יודע שאתם בן צ' שנה. השיב לו: הן. ושאלו מה בקשתו והשיב לו הזקן: אני בעזרת ה' יתברך זקן גדול ואפשר עתה הוא העת לילך לעולם עליון. על כן באתי לאדמו"ר יחיה לבקש מלפניו, כשאפטור מעולם הזה, שלא ישכח ממנו לעשות לי טובה בעולם-עליון. ואחר זה אמר אאמו"ר זלה"ה אם נמצא עתה בדור הזה איש זקן בבריאות השלימות אפשר יעזרני השם יתברך ואחיה גם כן כל-כך שנים ואוכל עוד לגמור פירוש על הזוהר אף-על-פי שאני בן נ"ט שנים. ותיכף בלילה של יום זה ראה בחלום הבעש"ט זלה"ה והסכים עמו, שיתחיל לכתוב פירוש על הזוהר והשם יתברך יהיה בעזרו. ותיכף ומיד ביום המחרת התחיל לכתוב פירוש זח „זוהר חי". וכשהתחיל לכתוב לא אכל ולא שתה ביום כמה שבועות אלא בלילה קודם השינה וגם לא היה יכול לרבר עם בני-אדם, אלא היה סגור בפני עצמו בביתו וכתב פירוש זה. וזה היה עד שגמר הפירוש של הקדמת הזוהר בראשית. ואחר-כך כשראה, שזה הדרך אינו לפי בריאות-גופו, במה שאינו אוכל

ביום בעתנו ובזמנו, לזה קבע לו עתים ידועים לכתוב פירוש הקדוש הזה. ושמעתי מפי אאמו"ר איש-אלקים הרב הקדוש זלה"ה שאביו הוא אדוני אבי זקיני הרב הגאון הקדוש מוה' אלכסנדר זלה"ה אב-בית-דין דקאמארנא סיפר לו בפיו הקדוש ואמר לו : בני, כשהייתי אחר ארבעים שנה לא זכיתי עדיין שיהיה לי בן זכר. וכשהייתי בלובלין אצל אדמו"ר איש אלקי מו"ה יעקב יצחק בן מאטיל זלה"ה ביקשתי ממנו להתפלל עלי, שיהיה לי בן זכר של קיימא. והבטיח לי ומסו"ר לי כמה ייחודים ושמות קדושים לדבר זה. ואמר לי ברוח קדשו : רואה אני שיהיה לך בן-זכר והנשמה שלו יהיה גדול מאוד אין לשער והרבה שנים יש שלא היה בזה העולם נשמה גדולה כזו. לזה מוכרח אני למסור לך לנשמה כזו ייחודים ושמות קדושים לכיין בעת הייחוד. ועוד אודיע לך, שהנשמה זו לא תוכל להיות עמך ביחד בעולם הזה. וכשהיה בן שלך בר עשרה שנה מוכרח אתה לעלות מזה העולם. ושאל אותו אם הוא מרוצה לזה. והשיב לו אדוני אבי זקיני זלה"ה : כל מה שאמר לי רבינו ברוח קדשו אקבל עלי בלב טוב. וכך היה, שהיכף בשנה ההיא נתעברה אמי זקנתי הרבנית, עליה השלום, עם אאמו"ר זלה"ה וכשנולד נתמלא כל הבית אור רב. וכשראה אדוני אבי זקיני זצ"ל זאת שמח מאוד, כי הבין שבוודאי נתקיים רוח קדשו של אמו"ר מלובלין זלה"ה, שאמר, שיהיו להילד הזה נשמה גדולה ועבור זה עשה סעודה גדולה לברית-מילה שלו והיו יושבים אנשים חסידים דעיר סאמבור (כי שם נולד אאמו"ר זלה"ה) בסעודה זו שלושה ימים, עד יום שלישי למילתו. וביום הזה בא לעיר הנ"ל איש צדיק וקדוש תלמיד הבעש"ט זלה"ה וכל אנשי העיר הלכו לקבל פני השכינה. וכששמעה אמי זקנתי ע"ה,

שבא לכאן איש צדיק כזה, הלכה היא גם כן בתוך הבאים כדי לברך את הילד שלה, כי כמעט בן-זקונים היו לה. וכשהניח הצדיק הזה את ידו על ראש אאמו"ר זלה"ה לברך אותו, הרים קולו בקול גדול עד שנשמע בקול לחוץ למרחוק ואמר בזה הלשון: אוי האט דאס קינד איין נשמה גדולה ומוח גדול! מיד נתיירא[ה] אמו מהקול הזה, שלא ישלוט ח"ו עין הרע להילד. ותיכף ומיד כשראה הצדיק הלז, שאמי זקינתי מתפחדה, שלא ישלוט עין הרע להילד, אמר לה: אל תפחד כלל, כי יהיו הילד הזה אריכות ימים ושנים ולא תפחד משום ברייה, כי יתגדל בימים ושנים הרבה. מיד הלכה לביתה וסיפרה לאא"ז וצ"ל הדיבורים של הצדיק הלז ושמח עוד יותר מקו"ם. וכשבא אאמו"ר זלה"ה לשנה השלישית התחיל לדבר רוח־הקודש, עניינים שיהיו להבא בעולם הזה. ואמר כמה עניינים לכל העולם בכלל וכן לכל פרט ופרט, זה יחיה וזה וכו', זה יעשיר וזה וכו'. ולא אמר הדיבורים אלא לאביו לבד ואדוני אבי זקיני זלה"ה כיסה זאת מאנשים דעלמא. וזה היה עד שנה תמימה. ואחר־כך התחיל לדבר רוח הקודש לכל באי עולם. ובאו אצלו הרבה אנשים לשאול אותו ברוח קדשו על כמה ענינים עד שנתוודע הדבר הזה לדבינו דודו איש־אלקים רבינו צבי זלה"ה מזיריטשוב. וכשבא אאמו"ר זלה"ה לשנה החמישית היה אז אדוני אבי זקיני זלה"ה אב־בית־דין בק"ק זיראוונע, סמוך לזיריטשוב, ופתאום ביום א' דשבוע אמר אדמו"ר זלה"ה לאדוני אבי זקיני זצ"ל בזה הלשון: איך ווייס עפיס. ואדוני אבי זקיני זצ"ל היה יודע דרך שלו ברוח קדשו מיד לקח אותו על ידיו וחיבוק ונישוק אותו ונתן לו כמה מתנות, שיאמר לו ברוח קדשו

מה שרוצה לומר ואמר לו: רודי רבינו צבי מזיריטשוב יבוא היום לכאן. ולא רצה אדוני אבי זקני זצ"ל להאמין לו על דבר זה. כי דבר כזה הוא מופלג מאור להאמין, כי כשרצו אנשי עירו, שיבוא אחיו רבינו מזיריטשוב לשם היו הכנה גדולה לערך שתי שבועות מקודם, אף על פי כן אדוני אבי זקני זצ"ל הכין עצמו לכל הרברים הנצרכים לאחיו אדמו"ר מזיריטשוב, כי ירע, שרוח קדשו הוא אמת תמיר וכך היה, שלאיזה סיבה נתרמה, שהרב ר' איציק'ל מקאליש נסע לארץ ישראל ושבת בזיריטשוב אצל רבינו דודו מזיריטשוב וביום א' אחר שבת היו מלווה רבינו דודי את הרב הצדיק הנ"ל לחוץ לע"ו וישבי שניהם על עגלה מכוסה והתחילו שנייהם לדבר דברי תורה ושכחו ליפרוד עצמם עד שכאו לעת ערב סמוך לעיר זראוונע. ושאל רבינו דידי לבעל העגלה: באיזה מקום אנחנו עתה? השיב לו: בעיר זראוונע. והוכרח רבינו דודי ליסע לעיר זראוונע על לינת לילה. וכשבא רבינו דודי לשם התאכסין אצל אחיו הרב אדוני אבי זקני זצ"ל על לינת לילה. ואמר רבינו דודי זלה"ה לארוני אבי זקני זצ"ל: מה אעשה, שלא הכנת מה שאני צריך על לינת לילה? השיב לו: הכל הוא מוכן. לא יחסור דבר מכל מה שאתה צריך, כי בני יצחק אייזיק לעב אמר לי ברוח קרשו, שאתה תבוא הנה. וכשמע רבינו זאת התחיל ליתן לאאמו"ר שני ריינש בכל שבוע ושבוע כדי שיאמר לו ברוח קדשו מה שישאל אותו. וכך נתן לו עד סוף שנת חמישי לאאמו"ר זלה"ה. וכשבא לשנה הששית אמר לו רבינו דודי מזיריטשוב בזה הלשון: מאן קינד איך וועל דיך בענטשין דיא

זאלסט שוין נישט זאגן קיין רוח־הקודש, ווארין דאס וועט דיר שארין צום יודישקייט. וכשתהיה בן שלושים ותרצה או שאחזיר לך המדריגה זו אחזיר לך בתשואת־חן, כי עד שלושים שנה צריך כל ברי־ישראל לעבוד את הבורא, ברוך הוא, בפשיטות גדול אחר כמה נסיונות רבות. ונתרצה אאמו"ר זלה"ה לזה וברכו ותיכף ומיד נסתלק ממנו רוח־הקודש יתהיה לוי מקדמו"ל, והארי־יהו נכס־הדוני... אבי זקיני זצ"ל עמו לביתו לעיר זראוונע וכשבא לביתו מיד חשקה נפשו מאוד ללמוד תיקוני זוהר וכתבי האר"י זלה"ה וביקש מאביו, אדוני אבי זקיני זצ"ל, שילמוד עמו. ואמר לו: אבי, אבי, נפשי חשקה עד כלות הנפש, שאתה תלמד עמי סודות־התורה. מיד התחיל ללמוד עמו תיקוני זוהר, כי אדוני אבי זקיני זצ"ל ידע, שיש לו נשמה גדולה. ואמר: בוודאי בלי ספק הנשמה הגדולה שלו חשקה כל־כך ללמוד סודות התורה. וכך היה שלמו עמו עד תשעה שנים רצופים נגלה ונסתר. וכשבא אאמו"ר זלה"ה לשנה עשירית נסע אדוני אבי זקיני זלה"ה לארץ־הגור וצווה לאאמו"ר זלה"ה ואמר לו, כשהיה בן שלושים שנה ילבוש ביום השבת קודש בגדים לבנים וכשיבוא לרוב שנותיו, לשנת שלושים וחמשה, יניח בתפילת שחרית שני זוגי תפילין, רש"י ורבנו תם ביחד, כמו שראה אצלו, שהניח בכל בוקר בתפילת שחרית שני זוגי תפילין, דרש"י ודרבנו תם ביחד, ובכייה גדולה היה בין שניהם. כי ידעו, שהוא נוסע לארץ הגר, לעלות לעולם־עליון (עיין בפ"י הזה, זוהר חי, סוף פ' בראשית). וכך היה, שאדוני אבי זקיני זלה"ה נסע לארץ־הגר עד שבא לעיר הבירה אוהע"ל ושם נסתלק ונפטר לעולם־

189 שוה. זוהר חי, בראשית, דף רטו, עמ' א: ופעם אחת בהיותי אצלו מסדינות פולין האיר עלי והשפיע עלי כל כך הארה נפלאה והשגה עד שלא יכולתי ליסבול והוצרכתי לחזור אצלו שיקח טעם. עיין גם: ע"ק, עמ' 86, סימן

עליון נ"ע בגנוי מרומים, בייחוד של עשרה הרוגי מלכות (עיין
בזוהר חי, שם). ונשאר אאמו"ר זלה"ה יתום והיה נע ונד פעם בעיר
קאמרנא ופעם בעיר זידיטשוב אצל דודו רבינו זלה"ה
ולא היה מי שישגיח עליו, שיוכל ללמוד בתורה. והוא בעצמו
כשראה שאין מי שישגיח התחיל בעצמו לייגע בתורה הקדושה,
בנגלה ובנסתר, והלך קרועה ובלויה כדרך היתום ולא היה לו
כמעט מה לאכול אלא לחם-צר ומים-לחץ ועל כל זה היה מתייגע
בתורה הקדושה עד מאוד. ופעם אחת, פ' מקץ, היה רבינו דודי
מוזיטשוב ישן בלינה וראה בחלום שנכנס להיכל של רבינו „בית
יוסף“ זלה"ה² וראה שם, שיושבים הרבה תלמידי-חכמים במתיבתא
זו אצל רבינו „בית-יוסף“ וכמה מגדולי חכמים, שהכיר אותם מזה
העולם וכמה מהם אשר לא נודע אותם ובתוכם היה יושב גם כן
אדוני אבי זקיני הגאון הקדוש מו"ה אלכסנדר זלה"ה, ומיד
כשבא רבינו זלה"ה למתיבתא זאת עמד רבינו „בית יוסף“ מכסא
ואמר: ברוך הבא ר' הערשילי זידיטשווער. וביקש מרן „בית
יוסף“ מרבינו דודי, שיאמר לו איזה דבר-תורה. והשיב לו רבינו
דודי: כאן יושבים גדולי תלמידי-חכמים, שעוסקים בנגלות-התורה —
ואני כל עסקי בסודות-התורה. אף-על-פי-כן אומד לכם חידוש אחד
מנגלות-התורה, שדאיתי בפרשה זו בשבוע זו — — — והשיב
רבינו „בית יוסף“ לרבינו דודי מזידיטשוב: טוב דברתם וחידשתם
בתורה הקדושה. ואחר-כך אמר רבינו „בית יוסף“ בזה הלשון: ר'

ה ע י ש י מ י ז ה י ז ש ו י ע ר א ה י מ ס ר י ט ע ב ד ו ר ז ה י ז ש ב נ א ו י י ק ש

ממני לאמר לכם, שיש לו בן קטן בעולם העשייה ואין מי שישגיח עליו ללמדו תורה ומבקש הוא מכם, שתשגיחו עליו ללמוד עמו בתורה הקדושה. מיד השיב לו רבינו דודי: הן, אני אקבל עלי ללמוד עמו. מיד נתעורר רבינו דודי משנתו ונבהל ממראה החלום הזה ומיד שלח אחר אאמו"ר זלה"ה ואמר לו: אני אלמד עמך בכל יום תורה ותקח לעצמך איזה שיטה ותלמוד בפני עצמך ואחר-כך אלמד עמך בפילפול גדול כמו שלמדתי בימי נעורי. וסיפר לו כל החזון של חלום הלילה זה. ואחר כמה ימים אמר לו רבינו דודי זלה"ה: אין לי כל-כך כוח עתה ללמוד עמך בנגלות-התורה בפילפול. אני אשכור לך מלמד תלמיד-חכם גדול וילמד עמך בפילפול גדול הלכה למעשה. וכך היה עד הנישואין של אאמו"ר זלה"ה. ובתוך השנים הללו עד הנישואין שלו עסק בהסתר גדול בסודות-התורה: תיקוני זוהר, זוהר הקדוש, כתבי האר"י זלה"ה, כי נפשו חשקה מאוד לסודות-התורה. ובתוך זמן הזה נסע רבינו דודו איש אלקים מזודיטשוב זלה"ה עם אחיו הרב הקדוש ר' משה זצ"ל לעיר לובלין אצל רבינו דשם והיו רבינו מלובלין שדכן אמי הרבנית הצדיקית מרת גיטיל תחי, בת הרב הצדיק מו"ה אברהם-מרדכי זלה"ה, עם אאמו"ר זלה"ה. ואמר לאדוני אבי זקני מפינטשוב זלה"ה: אף-על-פי שאתה מיוחס גדול יותר מהרב אב"בית-דין דקאמרנא אף-על-פי-כן תשדך עם הילד הזה, כי החתן הוא טוב מאוד. ואמר בזה הלשון: איך זע אז דער חתן וועט פאר שאנין דיא גאנצי וועלט. ותיכף ומיד נתרצה אדוני אבי זקני זלה"ה מפינטשוב. והנישואין היו בארץ רישיס פולין, בעיר פינטשוב. וישב בהסתר שלושה שנים, כמעט שלא ראה אויר-העולם

ועסק בתורה הקדושה, בנגלה ובנסתר, בסיגופים גדולים, ולמד שם בתחילה עם חבר אחד והחבר הזה סיפר לי כמה דוח-הקודש שבעצמו ראה ושמע ממנו ואותות ומופתים שעשה בעיר פינטשוב. והכל היו בהסתר גדול. ולקח מהחבר הזה תקיעת כף, שלא יגלה לשום אדם בעולם מה שראה ושמע ממנו. ובעת שסיפר לי החבר הזה מקצת ומקצת מה שראה ושמע ממנו בכה לפני מאוד ואמר: מה עשיתי, שלא גליתי אז בעירנו מדרכי אביכם, שהוא איש קדוש כזה? כי בוודאי לא עזבנו אותו לקבוע דירתו בכאן אלא רווקא שם. וכמה רוח הקודש ואותות ומופתים שסיפר לי החבר הזה כמעט שלא שמעתי כזאת, אלא רווקא אצל רבינו אלימלך זלה"ה ואצל רבינו אלקי בעל-שם-טוב זלה"ה. ומעשה אחת מה ששמעתי ממנו אכתוב. שפעם אחת בתוך לימודו בגמרא עם החבר הזה אמר לו אאמו"ר זלה"ה להחבר הזה: זה התנא צורה שלו הוא כך וצורה של התנא זה הוא כך. וכך אמר לו על כל תנא ותנא שהיו לומר בעת לימודו בגמרא עמו. וכן על כל אמוראים אמר לו איזה צורה שיש להם. וכששמע החבר הלז זר העניין רצה לנסות אותו אם הוא אמת. אמר לו: אני איני מוכרח להאמין לך, שאתה רואה ויודע הצורה של תנאים ואמוראים ממה שלמדת, השיב לו אאמו"ר זלה"ה: אם תרצה לידע אם האמת אתי—קח נייר וכתוב שם אנשים ונשים וטף מעיר פינטשוב הזה, כי אתה יודע, שאני איני מכיר לשום בדייה מעיר הזאת, וגם אם תרצה תוכל לכתוב אנשים וטף אף מעיר אחרת, אם אתה מכיר משם איזה אנשים, מיד אמר החבר הזה: יפה דברת. וכך עשה וכתב שמות אנשים ונשים וטף ושם אמם מעיר פינטשוב אחר רדישה וחקירה הטוב שלישה ימים דצופים ואחר-כך בא החבר לפני כבוד אאמו"ר זלה"ה עם הכתב הזה של שמות האנשים דעיר הזה וגם שמות אנשים דע"מא, כל אלו שהיו מכיר אותם. והיו לערך שלושה מאות

שמות אנשים על הנייר. ואאמור זלה"ה אמר לו על כל שם ושם
 מי הוא, אם איש גדול בתורה או עם-הארץ, או ירא-שמים לבד
 בלי תורה או רשע גמור בעל עבירה, או בעל-מלאכה, או הוא קטן
 היונק משדי-אמו, או עשיר או עני, על כל שם ושם השיב לו
 כנכון וכן היה. והחבר הזה רצה לנסותו עוד יותר וכתב
 שמות אשר בדה מעצמו והשיב לו על אלו גם כן: מה עשית?
 אילו שמות אינם נמצאים בעיירות האלו! ותיכף הודה לו על
 האמת. וכשסיפר לי החבר הזה המעשה הנ"ל בכה גם כן בבכייה
 גדולה ואמר לי: איני רשאי לספר לכם עוד מה שראיתי בעיני
 עד שימחול לי אביכם, רבינו, התקיעת כף שנתתי לו, שלא אגלה
 מדברים ומעניינים שלו לשום אדם. עד כאן. והיו דר בעיר
 פינטשוב לערך ארבעה או חמשה שנים רצופים ואחר-כך גזר עליו
 רבו מובהק רבינו איש אלקים קדוש מו"ה צבי מזודיטשוב,
 שיקבע דירתו בעיר זודיטשוב, כי אהב אותו יותר מבניו ומכל
 התלמידים שלו. וישב בעיר זודיטשוב כמה שנים בדחקות גדול
 עד שבני ביתו הלכו בשוק וצעקו בקול גדול, שירחם איזה איש
 עליהם ליתן להם מעט לחם. ולא היה לאמי הצדיקית תי אפילו
 שתי גרות להדליק נר של שבת. וכששמע רבינו דודי מזודיטשוב
 זאת מיד אחר שבת קיבנו)ץ כל הקהל מזודוטשוב ואמר להם,
 שאאמור יהיו עליהם ראש בית-דין לפסוק להם כל דין תורה
 וכל השאלות שיהיו להם הכל יהיו תחת ידו ועבור זה יתנו לו
 הקהל פרנסה כפי הצטרכותו. ובתוך הימים הללו היו לאאמור
 זלה"ה חלישות דעת גדול מאיש אחד דזודיטשוב וכששמע רבינו
 דודו הדבר הזה קם מלא קומתו בעת סעודה ראשונה של שבת
 קודש ואמר לו בפיו הקדוש בזה הלשון: בני אייזיק לעב,

נשבע אני בדיקנא שלי אז איך וועל נישט ארויס גיין מזה העולם
ביז דיא וועסט זיין אכלי מחזיק ברכה אין וועסט נעמיין מיין
תורה אין דיא וועסט מתפשט זיין בכל העולם כולו . ובעת שכתב
פירוש זה „זוהר חי“ על הזוהר שמעתי מפי קדשו של אאמו”ר
זלה”ה ואמר לי, שרבינו הקדוש מזודיטשוב אמר, שאני אקח
תורתו ואתפשט בכל העולם ועתה בעת כתיב(ו)ת פירוש זה לא
יכולתי לילך אחר דרכו בקודש, שהוא בספרו „עטרת צבי“ , כי
שודשו וחלק תורתו הוא באופן אחרת. ולא עוד, כי כן כתב
ה א ר ” י זלה”ה ב„עץ-חיים“ הנ”ל, שבכל רגע ורגע משתנים
מאמרי זוהר הקדוש ואיך יכול אני לילך אחריו בכל מקום. ואני
כותב כפי שורש נשמתי ורבינו דודי כתב כפי שורש נשמתו
ובאיזה מקומות שאוכל ליקח איזה הקדמה ממנו כפי שורשי אז
בוודאי אקח משם, כי בוודאי בלי ספק כל שורש וכוח תורתי שיש
לי הכל קיבלתי מרבינו דודי ובוודאי נתקיים דבריו של רבינו
דודי, שהיו בירך אותי וסמך אותי, שאתפשט כוח תורתו, שקיבלתי
ממנו בכל העולם. ואחר שאמר לי זאת תיכף בליילה בחלומי בא
רבינו דודי זלה”ה ואמר לאאמו”ר זלה”ה: בני, אני נשבעתי
בדיקנא שלי, שלא אצא מעולם הזה עד שאנוח אותך כלי מחזיק
ברכה. קיימתי השבועה שלי ואתה כלי מלא וגדוש. ואחר זאת
שאל אאמו”ר זלה”ה בחלום לרבינו דודי זלה”ה: אפשר יש לרבינו
איזה תרעומת עלי מה שאיני הולך בפירושי על הזוהר אחר הדרך
שכתב רבינו בספר „עטרת צבי“ ? והשיב לו רבינו דודי: בני,
ח”ו, אין לי עליך שום תרעומת ורשאי לך לילך בפירוש הזה כפי
שורש נשמתי, כי כל זה גם כן בא לך מכוונת תורתי, שלמדתי לך

ונתקבה פירושך למעלה. ואחר זה התעורר אאמו"ר זלה"ה ובכל אותו היום היו בשמחה גדולה אחר שרבינו דודו בעצמו הודה לו והסכים עמו לילך בפירוש זה על הזוהר כפי שורש נשמתו. ואאמו"ר דר בעיר זודיטשוב עזי אחר פטירתו של רבינו דודי¹ ואחר-כך קבע דירתו בכאן בעיר קאמרנא, כי כאן היו אדוני אבי זקיני זלה"ה אב-בית-דין וישב על התורה ועבודה. וכמה פעמים היו מבקשים אותו אנשים מעיר אחרת לקבוע דירתו אצלם ולא רצה, כי אמר ששורשו בקאמרנא ובוודאי יהיו לו מנוחה בכאן. וישב על התורה ועבודה, נגלה ונסתר, וחיבור חבורים קדושים בלי שום חכמות. וכל ימיו התפלל ערב ובוקר מתוך הסידור דייקא. ופעם אחת אמר לי, כי הוא מוכרח להתפלל מתוך הסידור, כי מגודל ייחודים ושמות קדושים שנתחדש אצלו בכל רגע בעת כוונת התפילה, אם לא יתפלל בתוך הסידור אינו יכול להתפלל ולומר הדיבורים של התפילה. וכך ראיתי ושמעתי ממנו, שלא היו מדבר אפילו שיחת-חולין מבלי ייחודים ושמות קדושים ומגודל קדושתו ודביקותו וחכמתו לא היה ניכר לשום אדם בעולם אם הוא מכיוון בעת דיבורו עמו לאיזה ייחודים משמות קדושים. וכמה פעמים שמעתי שיחת-חולין שלו, שהיה מדבר עם אנשים שהיו מסתופפים בצלו ולא יכולתי להעמיד עד סוף דיבורו אתו עמו כלומר אצלו². ושמעתי מאנשי שלומינו יראי-ה' ב"ה, שאאמו"ר זלה"ה אמר להם, שבימי נעוריו לקח לעצמו אלף תיבית מלשון פשוט כדי שיוכל לדבר עם כל אדם, כל מי שירצה לדבר עמו, אבל לא שמעתי זאת ממנו כל ימי. וראיתי בעיני כמה פעמים כשבאתי אצלו קידם תפילת השחר, אחר שקרא קריאת-שמע עם שתי זוגות

תפילין, רש"י ורבנו תם, היה פניו בוער כלפיד אש, כמעט שהיה גראה שהשכינה שורה עליו. ועיקר התגלות רוח קדשו לעיני כל היה בעניין הזיווגים ששאלו אותו. ולא היה רשא² לכתוב לו על הכתב אלא שמות של החתן והכלה לבד ושם אמם ולא העיר שלהם ולא היה רוצה לידע אלא השמות של הזוג לבד והשיב לכל אחד אם החתן הוא בן תורה או לאו, או ירא-שמים או לאו, או שהוא רע לשמים ורע לבריות או רע לשמים לבד. וכן אצל המחותן היה אומר אם היא טובה לזה או לאו. וכן אצל מחותנים אם המחותן הוא עני או עשיר, או יחסין או לאו. ואם כשהיה איזה פגם-משפחה גם כן אמר לצד השני וכיוצא בהם בפרטי פרטיות, שהשיב לכל אחד כמו שהוא ושאר מדריגות גדולות שהיו לו. לפעמים היה בהסתר גדול מגודל חכמתו הקדושה והטהורה ולפעמים היה בהתגליא לעיני כל. ואמר לי פעם אחת: מחמת גודל התגברות השקר שבעולם לא יכולתי להתגלות כל מצפוני. וכמה פעמים ראיתי בעיני כשבא אצלו לבקש עבור איזה חולה היה אומר לי: זה חי וזה וכו', כמעט כמו שהיה אצל רבי חנינא בן - דוסא'. וכן בכמה עקר ועקרות ראיתי בעיני ושמעתי באזני, שאמר: זו עקרה נפקדת בזו השנה וזו עקרה לא יהיה לה בנים לעולם. ולפעמים אמר שהמניע[ה] היא מבעלה לבד או מאשתו לבד. ובכל שנה ושנה ליל ראשון של חג הסוכות הסגיר את עצמו לבד בסוכה ואחר-כך כשבא לאכול על השולחן הטהור שלו היה אומר: עתה נעניתי מאברהם אבינו, עליו השלום, באושפיזא שלו על ארבעה עקרות שיפקדו בזו השנה או חמשה או יותר או פחות. וכך היה בכל שנה ושנה. ועל כל זה היה לו רדיפות וחלישות דעת גדול עד פטירתו. ופעם אחת אמר לי, שיש בחלק נשמתו הטהורה חלק

אחר מנשמתו של האר"י זלה"ה ואפילו הצורה של האר"י זלה"ה יש לי שווה בשווה וגם חלק אחד יש לי מנשמת הבעל-שם-טוב זלה"ה. לזה כל ימיו לא היה יום, שלא היה מדבר מן הבעל-שם-טוב זלה"ה ומהאר"י זלה"ה. וגם היה לו חלק אחד מיניקא הנזכר בזוהר²¹ וגם חלק אחד היה לו מהרב הגאון רבינו אליהו מוילנא זצ"ל. בשביל זה בנעוריו היה מיכרח לרבר על הגאון מוילנא במקצת נגד כבודו הגדול, כי היה רוצה לתקן חלק נשמתו שהיה בו ממנו. ואמר, שיש לו עוד כמה חלקי-נשמות מנשמת תנאים ואמוראים, אבל לא היה רוצה לגלות לי ולא לשום אדם בעולם. ומעתה תדעו כולכם אחינו בני ישראל הקרושים, שכל ימיו של אמו"ר זלה"ה היה מתנהג להתפלל באריכות גדול והיא בין בחול בין בשבת. בחול היה מתפלל לא פחות משלושה שעות ובשבת לא היה פחות מחמשה שעות ועוד יותר. וביום-טוב היה מאריך בתפילתו הזכה אין לשער והוא מחמת גודל קרושתו, שהיה מיחד ייחורים ושמות קרושים בעת תפילתו. וגם כשאכל על שולחנו הטהור והזך, בין בחול, בין בשבת ויום-טוב, היה מאריך בשולחן אין לשער ואין לספר. ולא היה לו שום שולחן כל ימיו, שלא למד דברי-תורה או שאמר איזה חירושי-תורה או שסיפר איזה מעשיות. כמעט שהיה יודע כל המעשיות האמיתיים שהיה אצל צדיקי רודינו וכמעט ידע כל הדרכים קרושים שהיו בכל צדיק [ו]צדיק והוא אין לשיעור ואין לספר כמו שאני בעצמי יודע וכן מה שיודעים כל אנשים חסידים ושלימים, שהיו מסתופפים בצלו. ולא עוד, אני בעצמי היה מאוכלי שולחנו בכל יום ויום לערך י"ב שנים רצופים ושמעתי ממנו בכל יום כל חירושי-תורה שהיה מחדש בכל אותו יום וגם מעשיות שמעתי ממנו הרבה, כמעט שבכל

יום ויום שמעתי ממנו מעשה חדשה. וגם כשהיה באים אצלו אנשים דעלמא לבקש ממנו איזה ישועות להושיע אותם מאת השם יתברך היה גם כן באריכות גדול, אף-על-פי-כן היה לומד כל-כך בתורה הקדושה, היינו תלמוד בבלי סיים הרבה פעמים עם הפוסקים וכן תלמוד ירושלמי וכל הפוסקים, ארבע טורים ושולחן ערוך. וכל המדרשים ידע ולומד וכל ספרי-מוסר הנאמרים דייקא ברוח-הקודש שכתב בעל המחבר בעצמו וכל כתבי האר"י זל"ה וזוהר הקדוש וזוהר חדש ותיקוני זוהר בכל שנה ושנה והיא אין לשיעור ואין לספר. ולא עוד כמה חיבורים שהיה מחבר ספרים הקדושים בנגלה ובנסתר והוא פלא. ועיקר ושורש של כל עבודתו בעבודת הבורא, ברוך הוא. ראיתי בו גודל שפלות-הרוח עד קצה האחרון והיה בשמחה וקדושה והיה מקבל חירופים וגידופים כל ימיו. ואמר לי פה קדשו, שכל המדריגות שיש לו וכן כוח שלו שיש לו בתורה ועבודה לא היה משיג אלא על-ידי שקיבל החירופים והגידופים בסבר פנים יפות. ופעם אחת אמר: בני, תדע אם לא היה לי נשמה גדולה כזו אז נפלתי ח"ו ממדריגתי מחמת גודל השקר והרדיפות אחרי, כי כך אירע גם כן לכמה צדיקים גדולים שלא היה להם כל-כך נשמות גדולות ונפלו ממדריגתם. ושמעתי ממנו על כמה צדיקים הידועים לי בשמם וכמה מהם היה מתלמידי רבינו רבי ארימלך זל"ה: ועיקר עבודתו, שיהיה בשלימות לפני יוצר בראשית, שקיבלתי ממנו בעניין הילוך בדרך סודות-התורה ובעבודת השם יתברך. וכשמעתי ממנו לפעמים בעניין אחדות אחד יחיד ומיוחד מראש כל העולמות כביכול עד סוף כל המדריגות של עולם-עשייה הזה, שהכל היא אחדות אחד לית אתר פנוי מניה, אפילו בעומק הקליפות שם הוא מציאת השם ב"ה. וכשהיה

מדבר בעניין זה, תאמינו לי אחי ורעי, שכמעט כלתה נפשו וחיותו בעת שדיבר מענייני רביקות הבורא ב"ה. וידעתי בעת ההיא, שכל העולם, בין בכלל ובין בפרט, לא זכו לשמוע דרך עבודה כשירה כזו. ואף יחר ח"ו בעיני אדם על כל מה שדיברתי עד הנה, כי מרוב שיחי וצערי שנשארתי לבדי בלי מורי ורבי. והרבה בכיות בכיתי בעת שנסתלק קרושתו לשמים, כי אין לי על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, שיעזור לי, שאזכה לעבוד אותו בדרך שראיתי אצל כבוד קדושת אאמו"ר זל"ה מתוך תורה ועבודה לשמה בחיי-נחת, בבנים ובבני-בנים, זרע של קיימא, עוסקים בתורה ובמעשים טובים.

לך ראה גורל קדושתו וצדקתו של אאמו"ר זל"ה במה שסיים כתבי ידו הקדושה מכל ימיו בסוף סיום הפירוש „זוהר חי" על מאמר הזוהר פרשת ואתחנן, דף ר"ס, עמוד ב — — — וכתב הפירוש הזה עד ערב-פסח העבר והיה אז בבריאות השלימות עד אחר הפסח ואחר הפסח נחלה וציווה למשמשו בחליו להביא לו הכתב-יד של „זוהר חי" וראה באיזה מאמר הוא עומד וציווה להביא לו הזוהר בעצמו וכשראה המקום הנ"ל שפסק מלכתוב מיד ציווה להמשמש שלו, שיתן לו כלי-הכתיבה ורצה לכתוב עוד איזה מאמר כדי שלא יעמוד במאמר הנ"ל ולא יכול המשמש למצוא הכתב-יד ואחר-כך כשמצא המשמש הכתב-יד ונתן לו ולא חיו בכוחו לכתוב, כי נשען על מיטתו שנחלש מאוד ועיון בו וראה, שהוא בהשגחות אין-סוף, שלא לכתוב עוד, כי החולאת גברה עליו מאוד עד עשרה ימים לחודש אייר", שעלתה נשמתו בגנוי מרומים. ואף ביום פטירתו לא רצה להפטר עצמו מפשיטות עול מלכות-שמים אפילו על נקודה קטנה וכמו שהיה נוהג בקדושתו כמעט

בכל יום ויום כך היה נוהג ביום הזה, אף שהיה לו חלישות גדול
על כל גופו. בבוקר היה אומר קריאת שמע לבד עם שני זוגות
תפילין, רש"י ורבנו תם, ואני בעצמי בידי הנחתי לו התפילין
הלו ולא רצה שאקשור לו התפילין אלא הוא בעצמו בידיו
הקרושים קשר אותם היטיב בידו ובראשו. ואמר קריאת-שמע עם
הברכות השחר באריכות כמקודם. ואחר-כך אחר שתי שעות ישב
על הכסא והתפלל עם הציבור מלה במלה מתוך הסידור. ואחר
התפילה נפטרים ממנו כמה אנשים דעלמא שבאים באותו יום. ואחר
חצות אמר, שאין בו עוד כוח ורצה להניח על מיטתו שלמה שלו.
וכשהגיע עת תפילת המנחה התפלל תפילת מנחה ואחר המנחה
לערך שעה וחצי הכין עצמו לנקות את גופו הקדוש והטהור
וכשהגיע לשעה תשיעית התחיל ליחד ייחודים ושמות קדושים וגם
אמר כמה פעמים העשר ספירות קדושות ו"אנא בכוח" וכו' ושאר
פסוקי רחמי של תנ"ך וגם כמה ברכות של ערבית היה אומר. והיה
אז פניו כלפיד אש מגודל אור השכינה ששרה עליו כדאיתא בזהר.
ואני ראיתי בעיני וגם שאר אנשים שהיו עומדים אז שם דאו גם
כן, שלא היה לו עוד דאות-עינים, דאיה גשמיות, אף-על-פי-כן
היה מדבר בפיו הקדוש בשמות קדושות ובייחודים קדושים וחמשה
מניטין אחד חצות יצאה נשמתו למעלה בגנני מדומים. ועתה תדע
כל אחד מבני-ישראל הקדושים, שאדוני אבי מורי ורבי מובהק הרב
הקדוש בעל המחבר הספר הזה "זוהר חי" על הזוהר הקדוש הוא
איש נאמן בכל דבריו, בעל החיבורים שחיבר בין בנגלות-התורה
ובין בסתרי-תורה וכל המעיין בספריו הקדושים הנ"ל ונמצא איזה
דברים שלכאורה נראה שסותרין איזה הלכה או דברי האר"י
ז"ל תדין אותו הקדוש לכף-זכות והוא בוודאי בלי שום ספק
שהחסרון הוא מהמעייין, שאינו בקי כל-כך בכל חדרי-תורה כמו
אאמו"ר זלה"ה. ועוד שאני בעצמי שמעתי ממנו בכל יום ויום

כמעט כל חידושי־תורה שהיה מחדש בכל יום בחיים חיותו יודע
 אני בו, שלא אמר אפילו מקצת דבר קטן בלי הקדמות אמיתיים
 מספרים קדושים, שנאמרו ברוח־הקודש ומחמת גודל קדושתו בעת
 כתיבתו ספריו הקדושים שכח לפעמים להביא מאיזה מקום קיבל
 זאת ובנגלות חידושי־תורה, היינו פירוש „מעשה אורג” ו„פני זקן”
 עיקר מקור שיטתו על־פי שיטת הרמב”ם ז”ל. ושמעתי מפיו
 הקדוש, שיש בו כוח לחדש ולפרש פירוש חדש על כל ש”ס בבלי
 על־פי שיטת הרמב”ם ז”ל — — —

אליעזר צבי ספרין

בן לאאמור הקדוש זלה”ה הכ”מ מקאמארנא

סדר התנאים

כתב האירוסין של רבנו שנכתב בלובלין בבית ה„הוזה” הקדוש שנדפסו בראש ספר
 אוצר החיים קצור תר”ג מצוות.

למזל טוב יעלה ויצמח כגן רטוב מהאל הטוב ויאמר לדבק טוב

המגיד מראשית אחרית. הוא יתן שם טוב ושארית. לאלה דברי התנאים
 והברית. שנדברו והתנו בין הנהו תרי הצודים. מצד האחד ה”ה הרב המאור הגאון
 הגדול החרוף החסיד המפורסם נ”י ע”ה פ”ה כק”ש מוהר”ר אלכסנדר סענדר
 בתמופלג המנוח מוהר”ר יצחק אייזיק זלה”ה העומד מצד בנו הבח’ החתן המופלג
 המשכיל כמר יצחק אייזיק יהודה יחיאל מיכל נ”י. ומצד השני ה”ה הרב הגדול
 החרוף החסיד המפורסם שלשלת היוחסין כק”ש מוה’ אברהם מרדכי בהרב המפורסם
 המנוח מוה’ בנימין זאב יעקב זלה”ה. העומד מצד בתו הבתולה הכלה המחוללה
 המשכנת מרת גיטל תחי’.

ר”ד ה”ה החתן כמר יצחק יהודה יחיאל הנ”ל ישא למזל טוב את הבתולה
 הכלה המחוללה מרת גיטל תי’ בחופה וקידושין בדת משה וישראל ואל יבדחו לא
 זה מזו ולא זו מזה אבל ישלמו בנכסיהון בשוה ויודרו באהבה וזכות ושלוה וריעות
 כאורה כל ארעא.

אבי החתן הנ”ל התחייב א”ע ליתן סכומות לבנו החתן נ”י סך מאה אדומים
 רענדליך במזומנים וחמשים אדומים רענדליך על מתנות להכלה גם מתנות קטנות
 קודם החופה כנהוג. מזונות להזוג משך ששה שנים רצופים אחר החתונה ולהלביש
 להחתן בגדי חול ושבת ויו”ט ולהחזיק מלמד לתחתן ולהספיק כל צרכי הזוג במשך
 המזונות וליתן תנאים אחרונים בשעת החתונה תיכף ליתן מלבושים להחתן לחול
 ושבת ויו”ט בדרך הנגידים מפורסמים אחרי כלות משך המזונות ולהלביש ולהנעיל
 להזוג במשך המזונות הנ”ל. ספרים להחתן ש”ס טוב.

אבי הכלה התחייב א"ע ליתן נדון לבתו הכלה סך מאה וחמשים אדומים
 רענדליך כמזומנים ומתנות להחתן בעד עשרים וחמשה אדומים מזונות להזוג ארבעה
 שנים אחרי בלות משך המזונות אבי החתן הנ"ל. ולהלביש ולהנעיל להזוג ולהחזיק
 מלמד להחתן כמשך המזונות. ולהלביש את בתו הכלה תי' כגדו חול ושבת ויו"ט
 כדרך נגידיו הזמן. הן בשעת הנשואין. וגם ליתן תנאים אחרונים על מלבושים ולשבת
 ויו"ט לבתו הכלה תי' אחר משך ששה שנים אחר החתונה מ"מ כג"ס צעופים ורדודים
 כרים וכסתות לפ"כ. זמן סילוק הצדדים חנוכה שנת תקע"ח לפ"ק ליד שלישי המנוחה
 החתונה תהי' לזול טוב כחמשה עשר בשבט תקע"ט לפ"ק הבט"ל בבית אבי הכלה
 על הוצאותיו. רח"ש וכ"ז וק"ס לחצאין. אבי הכלה התחייב א"ע ליתן ספרים להחתן
 טורים ומיימונית. קנס חצי נדון מצד העובר לצד המקיים. והקנס לא יפטר, שמח"ז וכו'
 כנחוג : ע"ק מצד החתן ה"ח הרב הגאון החסיד המפורסם כ"ש מוהר"ר מרדכי בהרב
 הגאון המנוח מ' פנחס ז"ל. (הוא הרב הצדיק מוה' מרדכי בהרב הצדיק א"א ר'
 פנחס מקארעץ זל"ה) וה"ח הרב הגאון החסיד המפורסם כ"ש מוהר"ר שמעון
 בהמנוח מו' משה ז"ל אודער בארג : ע"ק מצד הכלה ה"ח הרב הגדול החסיד
 המפורסם כ"ש מוהר"ר קלונימוס בהמנוח מו' אהרן הלוי ז"ל. (הוא הרב הצדיק
 בעל מאור ושמש זל"ה). וה"ח הרב הגדול החסיד המפורסם כ"ש מו' מאיר בהמנוח
 מו' שמואל הלוי ז"ל. (הוא הרב הצדיק מו' מאיר מסטאבניץ בעמח"ס אור לשמים).

וקנינא מן הצדדים ומן הע"ק כמנא דבשר למיקנא בי' והצדדים מחויבים לפצות את

הע"ק הז"ל. שלא יגיע להם שום נזק מצד ערבותא. היום יום ג' שבעה ימים לירח

שבת שנת תקע"ח לפ"ק פ"ק לובלין. והכל שריד וקיים
 נאום פריץ בן אליעזר שמש דבית המדרש של רבינו הקדוש.
 ונאום הק' אברהם בהמנוח מוה' בנימין וואלף זללה"ה.

וליתר תוקף עזו ותעצומות באו הצדדים בעצמם עה"ח לאשר ולקיים בכל

פרטי אופנים המבוארים כנ"ל.

היום יום הנ"ל נאום הק' אלכסנדר פ' במ"ו יצחק אייזיק ז"ל.

ונאום הק' אברהם מרדכי מפינימשאב.

הזיונות מוה"ר אריעזר צבי סאפרין זצלה"ה

כשנולדתי לא הי' אאמו"ר זלה"ה בביתו ואמי מורתי הצדיקת היתה בעניות גדולה עד שלא הי' לה אפילו פ"א עד ששמעו בעיר ונתקבצו איזה אנשים יחד וקבצו איזה מעות ונתנו לה להחיות את נפשה וקודם מילתי בלילה ליל מוצש"ק באו אצלה הרבה חיצונים וקליפות ומשכו אותי מידה וכשהרגישה זאת התחילה לצעוק בקול רם ולא היה אדם בבית אפילו האשה ששמרה להיוולדת הלכה לדרכה ואז צעקה כ"כ עד ששמעו קולה להוץ לאיש אחד ותיכף כששמע האיש קולה נכנס מיד לבית לראות מה הי' קיל ששמע וכשבא לשם ראה שאמי הצדיקת צועקת שמושב . . . חיל: ממנה והנר שהי' דולק נכבה מיד הי' האיש ההוא מדליק הדבה נרות בלי שיעור ואמדה אמי שתחי' שיתן לה הספרים של אאמו"ר זצלה"ה שהוא לומד בהם והביא כל הספרים ואמי הניחה אותם סביבות כל גופי ומיד הלכו החיצונים ממני ולמחרת הי' הברית מילה.

שמעתי מאאמו"ר זלה"ה שרבינו צבי מזידיטשוב הי' בחינת חס"ד ורבינו דודי משה הי' בחינת גבור"ה והרב הגאון ר' יודא צבי מראזדיל הי' בחינת ת"ת ואאמו"ר זלה"ה והרב הגאון ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב היו בחינות נצ"ח והו"ד ושאר המידות יהיו אצלי. **אחד** פטירת אחי המנוח הרב מו"ה אלכסנדר זלה"ה הראה לי בחלום נשר גדול בגוונים נאים ביותר ואיש אחד אוחז הנשר ההוא ואמר לי ראה הנשר הזה שיש בו גוונים נאים ביותר אני אתן לך הנשר הזה במתנה וכל הגוונים היה נותן לי לכיסי שיהי' לי לעולם במתנה גמורה ואמר לי כמו שהנשר הזה . . . (חסר) בשמים כן אתה תהי' בכל הגוונים האלו.

פ"א בחורף קמתי בחצות לילה ובכיתי על חורבן הבית מאוד ועיקר על גלות השכינה ומה שהקליפות והחיצונים מתגברים ח"ו וביום המחרת קמתי ג"כ בחצות לילה ובכיתי ג"כ בעת לימודי עוד יותר ואחר זאת הנחתי לי לישן מעט קודם אור הבוקר וראיתי בחלום שבאתי לארץ ישראל והלכתי בין בתים ישנים הרבה ושמעתי שמתפללים פסוקי דזמרה בקול רם ונעים ואח"כ הלכתי הלאה וראיתי בית אחד ישן נושן מאוד עד שהכתלים היו שחורים והבית הי' גדול מאוד אין לשיעור ובתוך הבית ראיתי פתח גדול וחשבתי שהפתח הזה אינו ראוי אלא לאנשים הקדמונים שהיו גדולים בקומה

ובתוך כך ראיתי שיוצא אדם אחד מהבית הגדול הזה והוא גדול בקומה מאוד והי' לבוש לבנים בגדי משי וגם החגורה שלו הי' לבן ג"כ ממשי ופניו היה כלפידי אש נאה ביותר אשר לא ראיתי ודמיתי שיש במציאות בעולם אדם כזה בקומה הזה וחשבתי אז שבודאי האדם הזה הוא מדורות הראשונים מהתנאים או מאבות הקדושים ומיד אחזתי בכנפו של בגדו ואמרתי לו דבי ומורי בקשתי מכם שלא יהיה לי כ"כ התגברות הגלות בנסיונות גדולים ובפרט בעת התפלה ואמרתי לו בזה הלשון „רבי איך בעט איך עס זאל מיר נישט אזוי שווער אהן קוממען דאס יודישקייט“ ולא השגיח על דברי ואני לא עזבתי כנפו ואחזתי בו והלכתי אחריו וכנפו בידי עד שהלך למערה אחת ישנה ופחדתי בתחלה לכנוס עמו להמערה ובתוך כך עלתה על מחשבתי מה בכך אני הולך עם הצדיק הזה בודאי לא יהי' לי בהמערה זו שום נזק ח"ו והלכתי אחריו וכנפו בידי ופתאום בתוך המערה הפך פניו אצלי ואמר לי בני מה בעית אמרתי לו עוד הפעם בזה הלשון „איך בעט דעם רבי עס זאל מיר נישט אזוי שווער אהן קוממען דאס יודישקייט“ מיד השיב לי בני אל תפחד כלל ואני אברכך והניח ידיו על ראשי ובירך אותי בברכות הרבה בלי שיעור וגם הרבה פסוקים עם ברכות בידך אותי ואח"כ אמר לי אבל מטך אשר בידך אל תעזוב אותו אפילו בעד כל חללי דעלמא ע"כ וכשעוררתי משנתי אמרתי האיך לא אספר החזיון הזה לאאמר"ר ומיד תיכף בבוקר אחר התפלה הלכתי אצלו וספרתי לו כל החזיון הזה ושאלתי מי זקן הזה והשיב לי הזקן הזה הוא רב ייבא סבא כי הכנתי את עצמי לראותו זה כמה ימים כי כתבתי פירוש על דבריו בזהר פ' משפטים כנודע ואני לא זכיתי לראותו אלא אתה אעפ"כ יש לי קורת דוח מזה שאתה זכית לראות הסבא הזה כי לא נתגלה אלא למי שהוא לומד תורה לשמה ומה שאמר ומטך אשר בידך אל תעזוב אותו אפילו בעד כל חללי דעלמא כי כתבתי וסיימתי דבריו על מטה ע"פ סוד ע"כ ואני חשבתי על ענין אחרת לענין המטה והבן.

וְיָם א' פ' קרח בבקר אחר ק"ש של שחרית הנחתי לי לישן מעט קודם התפלה וראיתי לאאמר"ר וצללה"ה ואמרתי לו אבי אבי בקשתי ממך שתתפלל ותמליץ בעדי בעולמות העליונים לפני הקב"ה שלא

ילך ממני אפילו שעה אחת בלי עשיות רצון קוני כי אתה ידעת שכל
 חפצי ורצוני לעשות תמיד רצון קוני והשיב לי עתה ידעתי תמימות
 לבך יותר מבחיי ואם הייתי יודע כך בחיי היית עוד יותר חשוב
 בעיני ואח"כ אמר אני אברכך ומיד הניח שתי ידיו על ראשי ואמר
 לי בראשונה אתן לך ברכה שתחי' בודאי שבעים שנה ואח"כ בירך
 לי עוד ברכות ופסוקי ברכות ואח"כ הי' חובק לי כל גופי בשתי
 ידיו ואמר לי אל תפחד משום ברי' בעולם ואח"כ אמר לי תלמוד
 זהר בכל השנה עד שתגמור כל הזהר ושאלתי לו מה דעתך או דוקא
 לתלמוד בעיון או לאמרה סתם לתיקון הנפש השיב לי רק לאמור בכל
 השנה כל הזהר ושאלתי לו עוה"פ אני לומד כתבי האר"י זללה"ה
 בכל יום ויום ובתוך כך אירע לי לעיין בזהר ג"כ איזה דפים השיב
 לי בזה לא יצאת אלא דייקא לאמרה כסדר בכל שנה כל הזהר ע"כ.
אז ליום א' שמות תרל"ו ראיתי בחלום לאאמור"ר זללה"ה שיושב
 מעוטף בטלית ותפילין בביהמ"ד שלו כמו שהי' יושב בחיים חיותו
 וראיתי שהוא מוכתר בכתר של זהב שאין כמותו בכל העולם בגוויץ
 נהירין אין לשיעור וראיתי תיכף שהכתר הזה נתעלה מראשו ובא
 כתר אחר עוד יותר מזוכך בגוויץ נהירין ג"כ של זהב והי' גדול
 יותר מכתר הראשון וכשעוררתי משנתי הבנתי הפתרון הזה כי
 אתמול בעת מעודה שלישית פ' ויחי דרשתי על פרשת שבטי י"ה
 מה שיעקב בירך את בניו שבטי י"ה ואמרתי כמה סודות התורה
 ובתוך דיבורי בקשתי מאת השי"ת בפני קהל ועדה בקול מה שכתב
 האר"י זלה"ה בלקו"ת פ' יתרו שהוקשה שם מה שייכות יש כיבוד
 אב ואם למצות שבת אלא כשהבן יושב בזה העולם ודורש דברי
 תורה אמיתיות אז מעטרין לאביו בעולם העליון בעטרון קדישין ע"ש
 ובקשתי אם יש איזה שויה לרברבי תורה שאני מרבר עד עתה בעת
 ס"ש לפני הקב"ה אזי בקשתי מאת השי"ת שיעטר את אאמור"ר
 זללה"ה בעולם עליון בעיטרון קדישין כמו שאמר האר"י זללה"ה
 הנ"ל ע"כ הבנתי פתרון של הכתר שראיתי על אבי תיכף בליל
 מוש"ק זו הנ"ל.

יום ה' פ' בהר תרל"ז קודם התפלה אחר שקראתי ק"ש ראיתי
 לאאמור"ר זללה"ה שהוא עומד בביהמ"ד בקיבוץ הרבה בני אדם
 מעוטפים בטליתים ובאמצע ביהמ"ד הי' עומד אאמור"ר זללה"ה

ושמעתי שאמר לאחד להביא את הילד למולו ברית מילה שלו ואח"כ שמעתי קולו הקדוש שאמר בק"ר בזה הלשון ברוך אתה ד' אמ"ה אקב"ו למול את בני אליעזר צבי בן יצחק אייזיק וכששמעתי זאת אמרתי אני אלך לראות זאת וכן לראות את דיוקנא של אאמו"ר זללה"ה כי לבי חשקה מאוד לראות את פני אאמו"ר זללה"ה ומיד כשבאתי לשם התחיל אאמו"ר זללה"ה לצעוק בק"ר לכל הקהל למה אין לכם דרך ארץ מבני ע"כ ראיתי ושמעתי בחלום והפתרון אני יודע בלבי ואין ניתן לכתוב ואקוה שיהי' הפתרון מה שאני מקוה להשי"ת.

פ'רשת שמות בליל א' תרל"ט ראיתי לאאמו"ר זללה"ה ואמר לי לך עמי עד שם ואמרת אליך עליך איזה ענין והלכתי עמו שם וא"ל שם ואח"כ בחזרה אמר לי אל תשכח שאמרת לך ועוד רצוני שיבואו אליך דייקא תלמידי חכמים וילמדו ממך דרך השם יתברך ועוד אמר לי כמה ענינים והבן.

ל"ח בלילה פ' במדבר תרל"ט אחר חצות לילה ראיתי שבאתי להיכל של אאמו"ר זללה"ה וכשבאתי לשם אמר בקול גדול בזה הלשון "ברוך הבא בני רבי" והי' משתעשע עמי בשמחה גדולה מיד הי' אומר לאחד דשם קח כסא ותן לבני רבי וכך הי' עושה ולקח אאמו"ר זללה"ה את הכסא והעמיד אותה אצל הכסא שלו שהי' יושב עליה ואח"כ הי' אומר לי כמה חידושי תורה ורוזין וסודות התורה והי' שואל לי אם מסכים אני להחידושים שלו ע"כ.

י"ז וי"ו בבוקר אחד אמירת ק"ש ישנתי על מטתי כדרכי בכל יום וראיתי שאשה אחת שלבשה קרועה ובלויה ובכתה במד לשון וסבבה אותי בשתי ידיה ואמרת לי תנחומים במה שאני יושב אחר השריפה בבית מושכר וכשעודרתי פתרתני לחלום הנה שהיא השכינה שהיתה דרה עמי בבית שנשרף ר"ל והשם הטוב יציל אותי משריפת אש זרה שהי' אלא חיים ארוכים יהי' לי ולבני אכ"ר אמן בצח סלה ועד.

אצינה נא עמך חמשה סתתבים קדושים נעתקו סתתב יד קדשו וחייל.

בעזתי יוס ד' מיי טרה תרר'ב לפ'ק .

(א) **שְׁלוֹם** שלום לכבוד ש"צ הרב הגדול בולינא קדישא חסידא ופרישא
נהורין ל' שבילא דרקיע כשבילא דנהר דעא כקש"ת מו"ס ילמק

יהודא יחיאל כ"י [הוא הרה"ק מוהרי"א מקומארנא זללה"ה]:

יארי'ך: השם ימיו ושנותיו בטוב והיי נחת בבריאת הגוף וכמבואר במדרש
פרשה זו בפי' ואברהם זקן בא בימים וכתיב עטרת תפארת שיבס

בדרך לךה תמלא ממי אחס למו מאברהם שכחוב בו ושמו דרך ה' לעשות
לךה ומשפט זכה לוקנה ואברהם זקן וכו' ומוזן כמבואר בזהר יתרו פ"ד

א"ר יהודה בעטרה בעטרה לו אמו מאן עטרה דכתיב ישראל אשר בך אחפאר
וכי ותי תפארתי אפאר ומבואר סודו באדרא קדישא (דף ק"ל) וכתיב בך

יברך ישראל ישראל דלעילא וכתיב ישראל אשר בך אחפאר קאמר דא מינין
עמיק יומין אמרו והאי והאי שפיר נמלינו למדין בזה סוד ואברהם זקן בא

בימים וכתיב עטרת ח"ת שיבס וכו' לכן השם יתברך ישלח רפואה שלימה לכבוד
ידידי יודי ה' ישכון לבטח עליו וכו' כמבואר בזהר לך ברבינו בשם האר"ז בפי'

ולכנימין אמר וכו' ובמהרה במהרה יתן השם לכבודו בריאת הגוף על כנון ואני
שולח רפואה לכבודו עם נכדו מוכ"ז בדרך הטבע. אמנם העיקר הרפואה

מן השמים לרמי"א איברי' וש"ס"ה גידיו כאמור לכל בשרו מרפא. כחפץ המעמיד.
הק' יצחק אייזיק מזידיטשוב :

שְׁלוֹם שלום לכבוד ב"ד הרב הלדיק החסיד בולינא דנהורא מדברנא דעמיה
גדול בתורה בנגלה ובנסתר כל רז לא אינם ליה כקש"ת מו"ס ילמק

אייזיק יהודה יחיאל יחי' :

הנה אמרין בספרי פ' וזאת הברכה ויהי בישראל מלך כשישראל שוים בעלה
אחת מלמטה שמו הגדול משתבח למעלה וכו' ימד שבטי ישראל כשהם

עושים אגודה אחת וכו' הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה וכו'
כשהם עושים אגודה אחת כג"ל וכן מבואר בגמ' מנחות (דף כ"ז) וכן ישראל

בהרל"ה עד שיהיו כולם באגודה אחת שגא' הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו
על ארץ יסדה. ואמרתיו המוזן עם המבואר ברבינו הר"ז"ל שער שביח הכלים

פ"ב בביאור האר"ק טניא אר"ש לתברי"ח עד אימת יתחב בקיומא דחד סמכא
רז"ל לתקן התיקון שהוא דרך קיום אבל קודם שהוא זעג"ז היי קיומא דחד סמכא

וכבר ביארנו כי התיקון האלילי הוא בהיות הו"ק נעשים בבחי' ג' קיום קשורים
זכ"ז בסוד הג' המכריע בביעה ואז נקרא רש"י סודו באורך מבואר שם .

ובשער התיקון פ"ה ובשער המלכות פ"ה פ"ו אין די באר. וזה סוד הספרי
הבונה בשמים מעליותיו התפארת נקרא שמים כידוע. והוא כולל בעלמו ששה

קלוות חג"ת נה"י בסוד רש"י קיום קשורים זכ"ז לעשות התיקון לקבלת המומין
דייקא הקרי מעליותיו ביד והכתיב מעלותיו מורה לקבל אור החכמה אות יוד

כלל המומין כידוע וז"ס ואגודתו על ארץ יסדה מובן היטב ומבואר בזהר חשא (דף
ק"ל) כד אחו לקמי' דר"ש חמא באנפוכי סימן אמר עולו בני קדישן עולו רחימן

דמלכא עולו רחימן דילי עולו רחימן אלין באלין וכו' כל תברי"ח ביומיו דר"ש
רחימא דנפשא ורומא הוה ביכיהו וכו' ומוזן כפל לשון הקדוש עולו בני קדישן

במום החכמה קודם איקרי. עולו רחימן דמלכא במום הכינה מלך העולם כידוע
מכוונק

מכוננת הברכות. עלו רחמי'ן דילי במוח הדעת המיוחד המוחין למאור ברוח
 דחג"מ נה"מ סודו עלו רחמי'ן אלן באלין מבואר כגיל מהגמ' וספרי. ושמעתי
 מדודינו רבינו רל"ה זללה"ה פ"א בסעודה שלי"ית באלמע של התורה שאמר
 בזה"ל יש איזו כת שנוספים אל רבי שלהם ואומרים שאין רבי בעולם אלא רבי
 שלהם זו ע"ז ר"ל אלא היאך יאמר כל לדיק ולדיק וכל רבי הוא טוב לתלמידיו
 אבל רבי שלנו הוא טוב יותר לענינינו כך שמעתי בשלש סעודות. ודברי רבינו
 מבואר בגמ' ב"ב (דף ע"ה) א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות
 לכל לדיק ולדיק שנא' וברא ה' על כל מכו' הר ליון ופל מקרחה עק' יומם
 ועשן וכו' כי על כל כבוד חופה עשן בחופה למה א"ר חנינא שכל מי שעיניו
 לרות בת"מ בעוה"ז מתמלאות עיניו עשן בעוה"ב וכו' נמצא למד ומבואר
 היטב אשר אהבה שבינינו תהי' ע"כ כימי קדם וכבר מבואר בגמ' ערכין (ד'
 ס"ו ע"ב) תנא דבי ר' ישמעאל כל המספר לה"ר מגדיל עוונותיו כנגד שלש עבירות
 וכו' ומבואר אשר כ"ק לא יקבל לה"ר בפרט שקרים וכזבים אומרים ומבואר
 במדרש כי תשא פ' מ"ו ויאמר ה' אל משה יסל לך הה"ד ויגד לך תעלומות חכמה
 אחת מולא בשעה שאמר לו הקב"ה לך ז' וכו' ה' תופס בלוחות ולא ה' מלמין
 שמתאו ישראל אמר אל איני רואה איני זמחין שנא' ויהי כאלו קרב אל
 המתנה שלא עברך עד שראה בעיניו אוי להם לב"א שהם ת"זדין מה שאינם רואים
 אפשר שלא ה' משה מלמין בהקב"ה שאמר לו וכו' אלא הידיע משה ד"א לישראל
 אפילו שיהא אדם שומע מן יחיד נאמן אסור לקבל עדותו לעשות דבר ע"פ
 אס אינו רואה ודי בזה לחכם ומבין מדעתו ובענין וכו' שואלים אותו
 ואומרים בפייה מה שלא ראו בעיניהם כמבואר במדרש וברש"י פלו ענין
 פיהם מפני מה הקדים פה לעין מפני שהם אומרים בפייה מה שלא
 ראו בעיניהם וגם אנשי ק"ו וכו' והרב של וכו' הולך בדרכם כך. לכן אזו
 לריכין לקיים דברי תכמ"ל הקדושים כנזכר :

כ"ד ידו אוהבו אוהב תורה אוהב שלום ורודף שלום וכו' המעתיב
 הק' יצחק אייזיק מויריטשוב :

מכתבים קדושים ממ"ד הרה"ק מוהרי"א מקאמארנא.

(א) מה שכתב למורי' הרה"ק מוהרי"א מויריטשוב כנראה הוא
 תשו' על מכתב מויריטשוב אליו הגערך לע"ז בין מכתביו
 אות ד'. וזה"ל :

שלו'ם לו שלום למורתו שלום ליראתו כבוד ב"ד מחותני הרב הלדיק איש
 חלקים קדוש בזינא דנהורא מעין החכמה והתורה אור ישראל וקדושו
 להבת אש קדוש כ"ש מו"ה יצחק אייזיק מויריטשוב יברכהו ה' במאה ברכות
 אור בהיר הוא בשחקים :

מכתבו הנעים עלי ביותר קבלתי על סוד האהבה והשלום שזה קיום
 העולם והחיים את נפשי בדברי פריסת שלום ואהבה כל דבריו
 אמימים וברורים וקדושים ומה שהוא בכחי עשיתי ומה שיהי' מוכן אני
 לעשות עבור יקרת כבוד קדושתו בכל התאמלות הלילות. ומעתה בקשתי
 פרוסה לפני כ"ק שיהי' אהבת אמת אהבה בנשיקין ורחימו בלב אחד בינינו
 וכימי קדם תערב מנחה בנפש אמת שרש אחד מוקור אחד לב אמת קשר אחד
 קשר עליון דלוריתא. דברי אוהב נאמן ומבקש שלום אדבר ואהבתי אהבת אמת :
 אייזיק מקאמארנא :

ג) מכתב קדשו לנבדרי הרה"ג החסיד מוה"ר א"ם יצחק'ה הרב טאטלאווע . נדפס
ב'חב' מס' זכרון יצב'ים, ירושלים תש"ט.
עמ"י עש"ז . ברב"ת לרה"ק על יחסו לפ"ק :

הנה השגתי מכתבך הנעים עלי ביותר אבל כבר למדתיך בני חביבי להועיל
לנפשך בזה ובכא שלא חאמר אהבת נפשי שום דבר כי אט בהקדמה
אמיתיות כמו שפיראש בחיבורי בכל דבר אני כותב כמבואר וכל רואיו יעיד
אחר הקדמות שאני מליע שזה הי' כוונת הוזהר בלי ספק ובדרך זה חלך בני
חביבי ויועט לך תורת אמת והיום בארתי מאמר אחד סיום סוף (דף קס"א)
מענין מקלים ע"ו וזין שבדעת שורשו מנלפך וסוד מלך וזהו הדברים גמרים
כנתינת מהר סיני ועיין דרושי הללס דרוש ג' ותבין רמזים שרמזתי לך . תורפתא
ד

(דף קנ"א ע"ב) אינו דתבטי רזא דמהימנותא וכו' [כבר נדפס ב'וזהר ח"ו] הוח
ארון כל הארץ י"א פעם הבל הידוע אביך זקניך יצחק אייזיק :

(ג) **עוד** מכתב לנכדו הר"ל . על שאלתו מהנאמר בכהאר"ז' שכליל טבילה למד
עד פלגא דלילא ואח"כ משמש מטמו בקדושתו ואח"כ קרא ק"ש
בכוונתו . והקשה למה הי' ירא האר"ז' בגודל קדושתו מוזהר עד שהולך
שמירות כ"כ כמבואר שם . ב' איך קרא אחר היווג ק"ש בלא טבילה . וע"ז
השיב לו זקינו מו"ר זלללה"ה וזה ל"ק :

בני חביבי יפה הקשית אבל מרן הקדוש קדושתו הי' יותר מכה"ג שנכנס לפני
ולפנים אלף פעמים . וכליל אחת שהי' עושה יחוד גדול ונורא בגבסי
מרומים בין דודים עליונים על ידי קדושת יחודו הנורא הי' לר"ך שמירה כמו
כה"ג ויותר והי' מתירא שלא יתגרו בו איזה דבר ויעבור עליו חלילה איזה
הרהור ופן יארע לו חלילה וחלילה ולכן לא הי' ישן עד חלות ועסק בחורס
וכל זה הי' מגודל קדושתו נורא ועלוס . ומה שהקשית מענין ק"ש קדוש כמו
אחר יחודו הנורא יכול ללמוד גם כן אבל אהנו לריכין להוזהר מאד **בדבר** .
אביך זקניך אהב אותך בלב ונפש כבדת עיני :

יצחק אייזיק קאמארנא :

(ז) מכתב הסכתהו על ספר שו"ת זרע יצחק וזה ל"ק :

הנה נדרשתי מאת בן הנחמד ליתן הסכמה על הספרים שנשא"ר מאת אביו
הגאון הקדוש ז"ע ועכ"ז שהי' אבד"ק אילינאב . הנה העני הזה מונע
א"ע מזה נוכחה טעמים אבל בכאן להעיד על זרע קודש . שמועתי מפי אדמו"ר
חמי מו"ה אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ל שהי' תלמיד מובהק של רבינו הי"ש
אלקים מו"ה אלימלך מוליצנסק ז"ע שאמר שמוע מפי רבנו הלימלך שאמר
על הרב מגיד מוכנה שהי' אבי זקינו של הרב הנחמד הר"ל שפניו פני שכינה
מו"ש . והני כשהייתי ילד קטן בן י' שנים הייתי גם אבי זוג"ל על צריח גילה
זה' שם בנו הרב הגאון המר"ף מו"ה יצחק שהי' חבד"ק סאנהר ור"חתי תוארו
כמלאך אלקים ופניו אנפי שכינחא נהירין באור זך מופלא וכל זה שהלימוד
שלהם בחריפות וגאונות הי' דבדיקות השכינה ובזיכור החומד ובקדושה גדולה .
והנחמד הזה בני הגאון הקדוש מו"ה אברהם ז"ל העידו עליו הקדושים מדורות
שנפטי מורי הקדוש מו"ה . נפתלי מראשפיטין ז"ע ומורי דודי רבינו , לבי הירש
מוזדיטשוב הקדוש וגם שאר לדיקים וגאוני ישראל שהיו בימינו גם לדיקי וגאוני
זמנינו שהי' גאון ולדיק מוארי דיחודא ע"כ נכנסתי לפניו מגדרי לחת הסכמה
וכי' ואמר הגאון המר"ף מו"ה , יצחק' כאליל חערג לשון זכר ונקיבה . וידוע חילה
רחמה לר וגם היא חסידה שבחיות ומבקשת על המיס בשביל העולם וכשיגיע
לה שניהם ביחד נעשית כאליל זכר ומניחה את לער לידתה ומבקשת על המיס

ד בשביל העולם בן נפשי הערג אלך אלקים מניח אני את לערי ואני מבקש יזעק בשביל לער השכינה ולא יאמר כזה הלא לדיק גמור ע"כ מבקש אני מאחז"י לחמוך את ידידיו הרב המופלג ההסיד מו"ה שמואל דוד בן המחבר לקבל אותו בספ"י ולקרבו אותו בכל עניינים. כותב וחווה ששה לתודש ניסן שנת קומי אורי כי בא אורח". עבר השפל מארץ הנמח. הקי יצהק ידרדה יהיאך בהרב הס"ב הלדיק מו"ה אהבסדרר אב"ד דקאמאראנא :

מכתב

(ח) מכתב הסכמתו על סה"ק באר אברהם על התיקוני זוה"ק וזה ל"ק :

בי"ב הווא חזון נפרץ ואמר מרן האר"י שכל מה שבא בדברי חז"ל עובש על המגלה רצון זה ה"י בזמניהם אבל השתחא שחמה וחדוה לפני הש"י לעסוק כל אחד ברצון לאוריתא בשווקים וברחובות אנקשה את שאהבה נפשי וללמוד בה נהאור על נפשו הארה נפלאה מאור אין סוף תווח אלהות אור נערב בהתגלות אלהות מאן בעי סמא דתיי יאכל מעץ החיים ומפריו ספרי הקודש של מרן הרח"ו דוקא ובשאר לא יעיין אפילו עינא בעלמא. וכעת בא לפני ש"כ נכד דודי הרב החסיד המופלג בתורה וביראה ובחכמה כ"ש מוהר"ר זלמן ליב"י נר"ו ובידו חיבור שחיבר אבי זקיני איש אלקים קדוש ונורא מפליא פלאות כ"ש מו"ה, אברהם אב"י ז"וק"ל. הן אמת ניתן לכבוד תורת אמת היטה צפי קדוש הוה פלאי פלאות וחיבר על התיקונים פירוש נורא והלדיק הזה ה"י נחבא אל הכלים מיקרי דרדקי ולא הכירו אדם ולא ידע מכתו ומקדושתו. א"י הרב הגאון אבד"ק דראדיביטש שה"י צימיו. והוא ה"י טמון כמס ועמים. והוה חיבור נורא אין בו דמיונות כמו שיש בחיזה מחברים דמיונות וכבר נלצרינו מפי מרן אור נח חור מופלא אלהי רבינו אור עירנו חיי רוחינו מורינו ורבינו הריב"ש טוב שלא יאמר שום דבר בלתי הקדוה מיוסדה על אדני אמת. לא בן זה המחבר הקדוש אין בו שום דבר קטן שלא יהי מיוסד על הקדוה מרן האר"י והוא עושה מטעמים קישוטי השכינה דברים נפלאים ובאמת אי אפשר בעולם לחבר חיבור קדוש כזה אם לא שהשכינה שורה עליו ושיהי' לו השגה גדולה והתגלות וזה ברור. וכבר צימי חורפי היה זה הספר לפני עיני מורי ורבי מובהק דודי איש אלקים קדוש רבינו זבי מזידיטשוב בעל המחבר ספר זבי ללדיק על הזוהר חיבור יקר ברוח הקודש כמו שראיתי בעיני וכשבא לביראה עיניו זה החיבור ה"י מחמיה ומופליא הרבה על השגת המחבר הזה ושיבת אותו לפני תלמידיו הרבה ואמר שבעיניו יפלא לחבר חיבור כזה וכעת בא לפני ש"כ הרב ה"ל ומבע ממני העני שאמן לו הסכמה על חיבור קדוש הזה אעפ"י שמימי לא הסכמתי על חיבורים חדשים שרובם הם דמיונות לא בן חיבור קדוש כזה כי דבר קטן וגדול מיוסד על יסודות מרן האר"י אדני פו דבריו יקרים מפנינים ומפז דברי אמת אמת פלאי כלאות בהשגה נפלאה וברוח הקודש. ובקשתי שכל מי שיבא לידו ספר הנורא הזה יקנה לעלמו כעטרה על ראשו כי הם דברי אלהים חיים וזכות המחבר הקדוש יבן בעד כל נוי שיקנה הם' הזה דברי עפרה דארעא אפרות קטן שלא נפתחו עיניו ברי' אפילה, יתחן יהודה יחאל אייזק" בעמ"ח ספר מנשה ארג. פני זקן. עלי עדן על משניות. וס' נחיש מלוחן. אולר החיים על חרי"ג מולות היכל הברכה על החו'. עשירית האפה על חו"כ. דרך אמונה. גולר חסד על מס' אבות פני זקן על ירושלמי ועוד ספרים אשר בכתובים המה ה"י יוכני להו"אם לאורח. מוחס פ' טבת ולשוני הגב"ה נדק"ן לפ"ק :